

Wël Jethu cï Marko göt

Wët nhom

Wël path kəc cəl amit puõth, kek ye kəc cï gam piõcc rin Jethu cï Marko göt, aaye jock wët cï yen ye lueel ëlä, “Wët Puõth Yam rin Jethu raan cï ləc ku dəc, Wën Nhialic.” Jethu acï nyuõoth lön ye yen raan ë luui ku ala riel. Rielde aye tñj piõccde yic, ku rielden yen jakrəc cuɔp wei kəc gup, ku lön yen adumuõõm cï looi päl piny. Jethu ë ye jam rienke lön yen ke Manh Nhialic cï bën, ku bï rot gam bï nõk, bï kəc poth la pan mac.

Marko acï wël Jethu göt dhël la cök, cïn yic lueth. Ku acï käk cï Jethu looi teet yiic apath, ku aacie wël cï lueel ku käk cï piõcc kek cï göt kepec. Yeen aya, acï wël kök cit maany kaŋ göt rin Joon raan kəc muõcc nhïim, ku lön cï Jethu them ë jɔŋrac. Ku gët käk cï Jethu looi, cïmën piõcc ku kë ye yen kəc tuany kony bik pial. Tëwën cï Jethu kəc piõcc, ke kəc cï wëtde gam, aake cï käk ke ye looi ya deet yiic, ku kəc ke man Jethu aaci puõth bën riääk apei. Wël abëk cï Marko göt athör yic ciëen, aa kãŋ karou cï röt looi tënë Jethu wäär pinynhom nin kadhorou thuõnde nhom tueŋ, kë cï kəc man ye ye dãm ku piëet tim cï riïu kõu bï thou, ku kë cï yen ben pïr ku jət rot raŋ yic.

Ala kãŋ karou, wël Jethu cï Marko göt thik kecök, aye tak kəc juëc ciët ye raan dët yen met ke thïn.

Käk tõ thïn

Jök cök Wël Puõth Yam.....	1:1-13
Piõcc ë Jethu Galilia	1:14-9:50
Jäl Jethu Galilia bi la Jeruthalem	10:1-52
Nin ciëen kadhorou thuõnde nhom tueŋ	11:1-15:47
Jethu acï rot jət thou yic	16:1-8
Jethu acï rot nyuõoth ku jət nhial.....	16:9-20

Piöoc Joon raan kɔc muɔɔc nhiiim

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 Wēt kënë ë Wēt Puoth Yam rin Jethu raan ci lɔc ku dɔc Wën Nhialic. ²⁻⁴Wäär kɛc Jethu piöocde guɔ jɔɔk Joon raan kɔc muɔɔc nhiiim ëci piöocde jɔɔk roor tɛ cii ceŋ. Ku wëet kɔc ëlä, “Pälkë luɔi käreɔc, ku calkë röt aa muɔc nhiiim rin bi adumuöömkuɔn päl piny tënë we.”

Ku tueŋ ëci Ithaya raan kāk Nhialic tiŋ göt ku lueel ëlä,
 “Të ler yin, ɣen abi raan tök kam kɔc kākkië luɛel cɔl alɛk kɔc,
 bik yiin tiit.”

Ku ben Nhialic lueel aköl dët ëlä,
 “Raan kākkië tiŋ abi kē cīt
 löör gut yic bi yen kɔc caal tēde ë rot, ku lɛk keek ëlä,
 ‘Guiɛrkë dhël ë Bëny, luɔikë dhölke bik la cök.’”

Tëën, go Joon kɔc aa piöoc tēde ë rot.

Nawën gamkë wëtde ke muɔɔc nhiiim, ku ye lɛk ke ëlä,
 “Pälkë luɔi adumuööm ku calkë röt aa muɔc nhiiim,
 yen abi Nhialic adumuöömkuɔn päl piny.”

⁵Kɔc juɛc pan Judia ku gen Jeruthalem aaci wɛt tënë ye, ku lekkë adumuöömken, ku jɔl Joon ke muɔɔc nhiiim wär Jordan.

⁶Joon ë ye ceŋ alëth ci looi nhiëm thöröl, ku ceŋ gɔɔɔp yen aŋum, ku müith ke ye cam aa koryɔm ku kiɛc. ⁷Ku ë ye lɛk kɔc, “Raan bi bën ë nin thiökkä adit ku aril tënë ɣa apɛi. Yen acii thöŋ kek ye, nadë ke ɣa cök guŋ ba warke dök. ⁸Wek aaya muɔɔc nhiiim piu, ku yeen abi we muɔɔc nhiiim Wëi Nhialic.”

Jethu aci muɔɔc nhom ku aci jɔŋrac them

(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹Ye ninkä yiic ke Jethu bö gen Nadharet tö pan Galilia tënë Joon, ku muɔɔc Joon nhom wär Jordan. ¹⁰Tëwën bi Jethu bei wiir, ke tiŋ nhial ke liep rot ku tiŋ Wëi Nhialic ke bö yenhom ke cīt kuur ë dit. ¹¹Ku piŋ röl Nhialic nhial ke lueel, “Yin ë manhdiën nhiaar, ɣen amit puöu ke yi.”

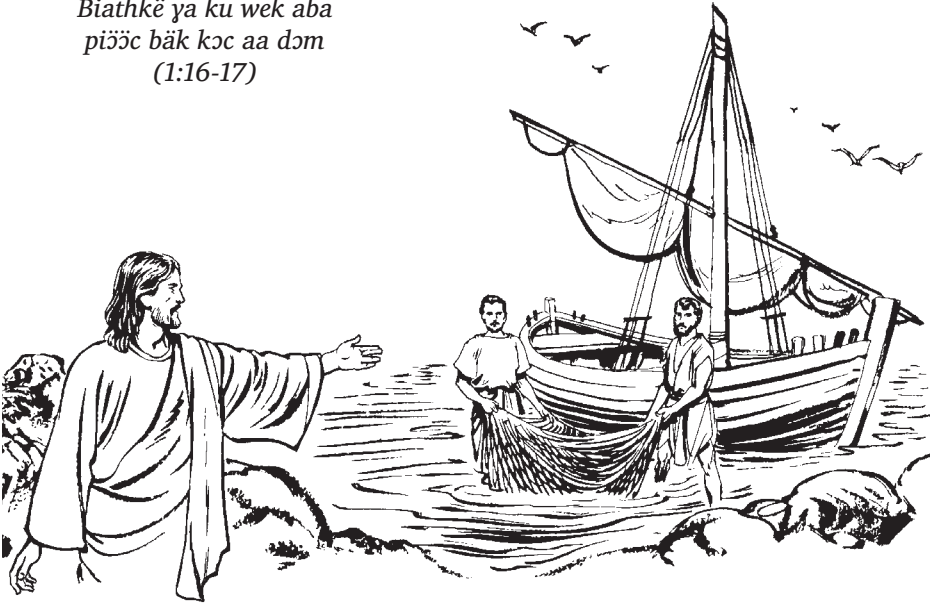
¹²Kaam awën ke Wëi Nhialic la yeguöp ku ɣëth roor tɛ cii ceŋ. ¹³Ku jɔl Jethu rëer roor tɛ cii ceŋ nin thiärŋuan kek lääi, ku ë ye jɔŋrac them. Ku atuuc nhial aaci bën ku konykë.

Jethu acä amëi kaŋuan cɔɔl

(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴Wën ci Joon dɔm, ke Jethu dhuk pan Galilia ku le kɔc piöoc Wēt Puoth Yam. ¹⁵Ke ye lueel, “Aköl la cök aci bën, bääny Nhialic athiök! Pälkë luɔi käreɔc ku gamkë Wēt Puoth Yam.”

*Biathkë ya ku wek aba
piöcc bāk kɔc aa dɔm
(1:16-17)*

¹⁶Tëwën kueny Jethu wär Galilia yɔu, ke tiŋ amëi karou, Thaimon kek Andria wämënh ke dɔm rec buɔi. ¹⁷Go Jethu lëk ke, “Biathkë ya ku wek aba piöcc bāk kɔc aa dɔm.” ¹⁸Gokë biaiken nyään piny nyin yic ku buɔthkë Jethu.

¹⁹Wën le Jethu tuenj tëthin-nyɔɔt, ke tiŋ Jemith wën Dhubedī ku Joon wämënh ke tō riäi yic ke guir biaiken. ²⁰Go Jethu ke cɔɔl bīk jāl ke ye. Gokë wunden Dhubedī nyään piny riäi yic kek kɔc cīk riɔp, ku buɔthkë Jethu.

Jethu ala riel yen jɔŋrac cuɔp wei

(Lk 4:31-37)

²¹Gokë la Kapernaum. Nawën aköl cīi kɔc Itharel ye luui, ke Jethu la tē ye kɔc Itharel kenhīim mat thīn ku piöcc. ²²Go kɔc gāi ë piöccde, rin aaci piöcc apath ke la riel Nhialic, cīi thōj kek kɔcken piöcc ë lööj.

²³Kaam thiin awën, ke raan tō kam kɔc tēn amat kɔc Itharel, ke la guɔp jɔŋrac, jam ke cī yeröl jɔt apɛi ëlä, ²⁴“Yeŋö wic tēnë ɔo Jethu raan gen Nadharet? Ca bën ba ɔo bën rac? Yīn aŋɛc, yīn ë raan puɔth la cök bö tēnë Nhialic.”

²⁵Go Jethu jɔŋrac duöm thok piny, “Biɛt, ku bäär bei yeguɔp!”

²⁶Go jəŋrac mony awən lath ku wit piny, ku biï bei yeguöp ke dhiau.
²⁷Go kəc gäi apɛi ku thiëckë röt, “Yeŋö kënë? Ye piöoc yam kek riel Nhialic. Mony kënë ala riel ye yen jak yöök ku gamkë wëtde aya!”
²⁸Këya, læc ku piathde aaci guo thiëi piny pan Galilia ëbën.

Jethu aci kəc tuany kony

(Mt 8:14-17; Lk 4:32-41)

²⁹Kaam awən jiël kek tən amat kəc Itharel, ke Jethu ku Jemith ku Joon la pan yi Thaimon kek Andria. ³⁰Nawən yeetkë baai ke yök man tiŋ Thaimon piiny ke ci töc, ke ci juäi göök. Gokë lëk Jethu. ³¹Go Jethu la tənë ye ku dəm cin ku dəc ku kony bi rot jət. Go juäi guo päl piny, ku biï miëth tənë ke.

³²Wën ci aköl lööny piny, ke kəc guëer tənë Jethu kek kəc tuany, ku kəc la gup jakrec. ³³Ku jəl kəc juëc geeu kenhiim kut yöt thok. ³⁴Go Jethu kəc juëc awən la gup tueny juëc ci bëëi tənë ye kony bik pial. Ku cop jakrec juëc wei kəc gup. Ku ciï jakrec päl bik jam rin ŋic kek ye.

Jethu ë kəc Galilia lëk wët Nhialic

(Lk 4:42-44)

³⁵Nayon nhiäk riel, akëc piny bak, ke Jethu jət rot ku jiël baai. Ku le tède ë rot bi la rök. ³⁶Go Thaimon kek kəc kök Jethu buəth bik la wïc. ³⁷Nawən lek yök, ke luelkë, “Raan ëbën awic yi.”

³⁸Go Jethu bëër, “Lokku bëëi kök tō tuenŋ yiic, ku ba la piöoc thïn aya, yen ee kën biï yen.”

³⁹Ku jəl Jethu pan Galilia kuany yic ke piöoc yönken amat yiic, ku cop jakrec wei.

Jethu acä atuet cəl apuəl

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰Tëwën kueny Jethu bëëi yiic ke piöoc, ke raan ci tuet bö tənë ye, ku gut yenhiəl piny ku lëŋ, “Anjæc alëu ba ya kony bëny, ba pial. Kony ya.”

⁴¹Go Jethu ŋään nyinde tiŋ ku wïc bi kony. Ku jət yecin ku gəcət ku luel, “Awiëc, piaalë!” ⁴²Kaam thiin awən, ke tuet jiël. ⁴³Ku jəl Jethu cəl alc jäl ku thon apɛi ëlä, ⁴⁴“Duk kënë la lëk raan dët. Ləc ku nyuöth rot raan kək Nhialic bi caath, ku juar kəŋ cit tē ye löŋ Mothith ye luæl thïn, bi kəc ëbën ŋic lən ci yin pial.”

⁴⁵Go jäl ku ŋot la kē ci rot looi lëk raan ëbën. Ku thiëi wët piny abi Jethu ciï ben la geeu ke ŋic. Ku ye rëer tède ë rot tē cïn yic kəc ë rëer thïn. Go kəc juëc ŋot ke ye bën tənë ye baai yic ëbën.

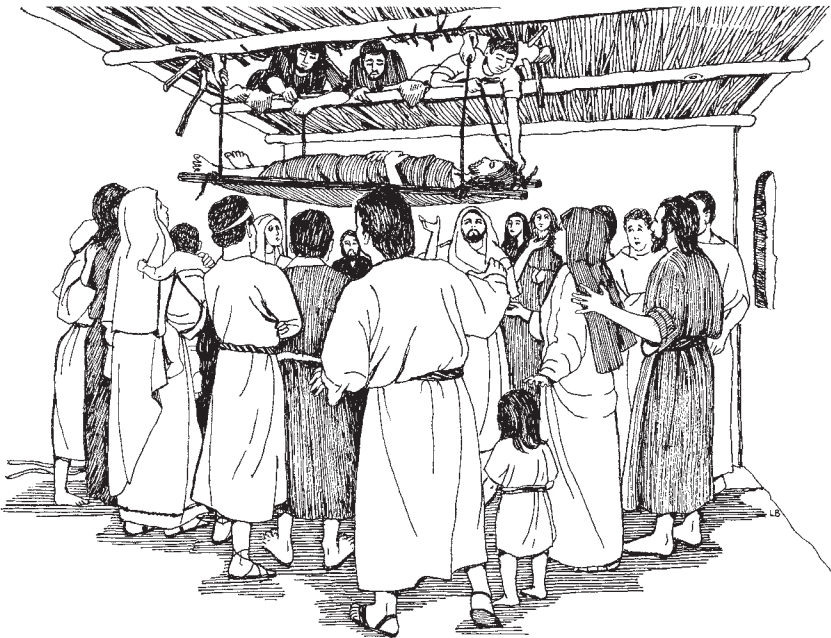
Jethu aci raan ci ruai kony

(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

2 Nin juéc cök, ke Jethu ben dhuk Kapernaum. Go guo piŋ lön ci yen dhuk baai. ²Go kóc juéc wet tēnē ye abi ciēn tē lāau, ye cök cak la piny yōöt agut yōt thok ayeer. Ku Jethu ē piöoc kóc Wël Puoth Yam ē Nhialic. ³Tēwēn ke raan aduany ke ket kóc kaŋuan biī tēnē Jethu. ⁴Nawēn cīn tē yēth kek ye tēnē Jethu, rin ci yōt thok thiāŋ kóc, gokē la ku ŋanyakē yōt nhom lōŋ awēn rēer Jethu thiin. Ku luεεckē raan aduany piny yenhom. ⁵Tēwēn tiŋ Jethu gamdit tō ke ke, ke luel tēnē mony aduany, “Manhdiē, adumuōōmku aaci päl piny.”

⁶Go kóc piöoc lööŋ kóc Itharel ke tō thiin, jäl tak ku luelkē kepuōth, ⁷“Yeŋö ye mony kēnē jam kēlä. Adhāl Nhialic! Yeŋa adumuōōm päl piny? Ciēt ē Nhialic ē rot.”

⁸Go Jethu kāk yekē tak guo ŋic ku luel, “Yeŋö ye wek ye tak lön luel yen lueth? ⁹Ye kēnen ril yic ē kākka yiic ba luel tēnē raan aduany, ‘Adumuōōmku aaci päl piny,’ Tēdē ke luel, ‘Jōt rot ku lōm biōŋdu ku cathē?’ ¹⁰Aba nyuōth we emēn lön Manh Raan ala riel pinyinhom ba adumuōōm päl piny.” Ku luel tēnē mony aduany, ¹¹“Alēk yī, jōt rot ku kuany biōŋdu ku lōr baai.”

*Ku ŋanyakē yōt nhom lōŋ wēn rēer Jethu thiin,
ku luεεckē raan aduany piny yenhom (2:1-5)*

¹²Go rot jət ku kueny biñnde ke dɛɛi kek ɛbɛn. Kɛnɛ aci raan ɛbɛn gɔi. Ku leckɛ Nhialic ku luelkɛ, “Yok aakɛc kɛcɪt kɛnɛ kaŋ tiŋ.”

Jethu aci Lebɪ cɔl

(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³Nawɛn ke Jethu ben dhuk wār Galilia yɔu. Go kɔc juɛc apeɪ bɛn tɛnɛ ye. Goke piöc. ¹⁴Wɛn ben yen la tueŋ ke dhuk geeu, ke tiŋ raan ajuɛr kut cɔl Lebɪ Alpawuth ke rɛɛr tɛden luɔi. Go Jethu lɛk ye, “Buɔth ya.” Go rot jət ku buɔth.

¹⁵Tɛwɛn miŋh Jethu pan Lebɪ, kek kɔc juɛc ajuɛr kut, ku kɔc kɔk la gup anyon, ke kɔcken ye buɔth ku kɔc juɛc kɔk ye buɔth aya, aake miŋh kek ye ɛ tɔk.^a ¹⁶Wɛn tiŋ kɔc piöc lööŋ, kɔc akut Parathɪ ye, ke miŋh kek kɔc la gup adumuööm ku kɔc ajuɛr kut, gokɛ kɔcken ye buɔth thiɛc, “Yeŋö ye bánydun miŋh kek kɔc ajuɛr kut ku kɔc kɔk la gup adumuööm?”

¹⁷Wɛn piŋ Jethu wɛt kɛnɛ, go lɛk ke, “Acie kɔc puɔl kek akiim wic, aa kɔc tuany. Yen akɛc bɛn ba kɔc path bɛn cɔl, aa kɔc la gup adumuööm.”

Wɛt löŋ thɛk ɛ miɛth

(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸Ye ninkä, kɔc Joon raan kɔc muɔc nhiim buɔth ku jɔl aa Parathɪ, aake la nin ye kek thek bik ciɪ miŋh. Go kɔc kɔk bɛn tɛnɛ Jethu ku thiɛckɛ, “Yok kɔc abiöth Parathɪ ku abiöth Joon yok aa thek, ku yiin ku kacku wek aacie thek, yeŋö?”

¹⁹Go Jethu bɛɛr ku luel, “Yakɛ wic bi kɔc ci bɛn ruääi yic rɛɛr ke ciɪ miŋh? Acie tɛde! Na rɛɛr raan thiɛk ke ke, ka cik loi këya. ²⁰Aköl bi athiɛk dɔm ku nyɛɛi keyiic, yen aköl bi kek thek.

²¹“Acin raan alanh thiin ɛ yam buööp alanh theer kɔu, rin alanh thiin yam abi rot rɔt ku abi aban alanh theer rɛt bei. ²²Ku acin raan muön abiɛc ɛ yam puök tony theer yic, rin muön abiɛc abi tony puöt yic, ku riääk muön abiɛc kek tony kedhie. Ku aciɪ bi ya këya, muön abiɛc ɛ yam adhɪl puök tony yam yic.”

Jethu aci kuc löŋ aköl löŋ kɔc Itharel

(Mt 12:18; Lk 6:1-5)

²³Nayɔn aköl ciɪ kɔc Itharel ye luui, ke Jethu kek kɔcken ye buɔth aake cath ke kuany dhɛl yic kam ɛ dum. Go kɔc Jethu buɔth rap lek cam dhoŋ. ²⁴Go Parathɪ ke cath ke ke Jethu thiɛc, “Yeŋö ye kacku luui aköl ci löŋdan Itharel pɛɛn bi kɔc ciɪ ye luui thɪn?”

^a2:15 Lebɪ acɔl Matheo aya. 2:23 L.rou 23:25

²⁵Go Jethu bëër, “Këckë kë cī Debit looi wäthëer kaṅ kueen? Wäär nëk cək ye kek kacken ke cath ke ye, ku wickë miëth camkë, ²⁶go la luṅ Nhialic ku ciem ayum ë yath cī tōṅ tənë Nhialic, kënë aloi rot wäär ye Abiathär raandit kək Nhialic. Ayum kënë ee raan kək Nhialic ë rot yen ë ye cam. Ku yeen aci Debit bën cam, ku gëm abak tənë kacken awën cath kek ye. Këya, acin këreec cī kackië looi aya.”

²⁷Ku jəl Jethu lëk ke, “Aköl löṅ aci looi ke ye aköl löṅ path tənë raan. Akëc looi bi kəc röt aa baṅ thīn. ²⁸Këya, Manh Raan ë bëny këriëc ëbën agut aköl ë löṅ.”

Jethu aci mony cī cin ruai kony

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

3 Nayṅn aköl dët, aköl cīi kəc Itharel ye luui, ke Jethu la tən amat kəc Itharel, ku mony cī cin ruai ë tō thīn. ²Ku kəc kək aake tō thīn, ku ë wickë bik tiṅ lən bi Jethu mony kënë kony bik la luṅ, rin cī yen ye kony aköl cīi kəc ye luui. ³Wën ṅic Jethu kë tō kepuṅth, ke lëk mony awën cī cin ruai, “Jət rot ku bäär tueṅ tən kəc nhīim.” ⁴Ku lëk Jethu Parathī ëlä, “Wek kəc ṅoot nhīim lööṅ theer yic, ye kënen yic lëu bi looi aköl cīi kəc ye luui, ye këpath aye kërac, bi raan kony bi pīr, kua pël wei bi thou?”

Gokë biet ëbën. ⁵Go Jethu ke döt ke cī puṅ riääk apei, rin ṅic kek yic ku cīk luel. Ku lëk mony awën cī cin ruai, “Nyoth yicin.” Go yecin nyooth. Go ciënde piath. ⁶Go Parathī, kəc wic ye bi Jethu nək jäl tən amat ku lek tənë kəc Yërot. Ku lek mat ke ke tē bi kek Jethu nək thīn.

Jethu ee jakreec cuṅp wei kəc gup

⁷Go Jethu jäl kek kacken ye buṅth ku lek wär Galilia kōu. Go kəc juëc pan Galilia ke buṅth. ⁸Wën piṅ kek kajuëc ye Jethu looi, ke kəc juëc apei bö tənë ye pan Judia, ku gen Jeruthalem ku Idumie, ku jəl aa bëi tō wär Jordan kōu, ayi gen Tire ku Thidon. ⁹Go Jethu lëk kacken ye buṅth bik riäi guiir tənë ye bi yen la thīn, bik cīi ber piny, ¹⁰rin Jethu ëcī kəc juëc tuany kony. Go kəc juëc kək tuany wic bik la tənë ye bik la gṅt. ¹¹Na tiṅ kəc la gup jakreec ë ke cuet röt piny yenhom ku dhieukë, “Yin ee Manh Nhialic.”

¹²Go Jethu jakreec yöök bik cīi nyooth.

Jethu acä atuuc kathiäär ku rou kuany

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³Go Jethu kacken wic cṅl ku jiël ke ke, ku lek gat nhīim tē cīi ceṅ. Wën cī kek yet tən awën, ¹⁴ke kuëny raan thiäär ku rou bei kəc yiic.

Ku ciäk ke ke cɔl atuuc ku lëk ke, “Wek aca kuany bāk rëer ke ya. Ku wek aba ya tuɔc ayeer bāk wëtdië aa la piöc. ¹⁵Ku wek aabi la riel bāk jakrec aa cuɔp wei kɔc gup.”

¹⁶Kɔc ke ci Jethu kuany bik ya atuöccke aayi, Thaimon (ci Jethu bën cäk ke cɔl Piter.) ¹⁷Jemith Dhubedi kek wämënh koor cɔl Joon (kek aaci Jethu cäk ke cɔl Boanergeth, ku wëtde yic kɔc ë mär deŋ.)^b ¹⁸Ku Andria, Pilipo, Bartholomeo, Matheo, (cɔl Lebi) Thomath, Jemith wën Alpawuth, Thadawuth, Thaimon, ¹⁹ku jɔl a Judath Ithkariöt, raan wäär ci Jethu bën luom bi dɔm.

Jethu aye yöök lɔn le yen guöp jɔŋrac

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰Nawën ke Jethu dhuk Kapernaum. Go kɔc juëc apei ben buɔɔth abi ciën të cɔk yen nhom lääu kek kacke bik mïth. ²¹Nawën piŋ kɔc ruäai kek Jethu lɔn ye kɔc rëer kek ye ye lueel, lɔn ciï yen nhom path, gokë la nyaai.

²²Ku ëci kɔc kɔk piöc lööŋ Itharel bö Jeruthalem lueel, “Ala guöp riel Beldhebul. Ee yen bëny jakrec, yen ye yiëk riel bi ke aa cuɔp wei.”

²³Go Jethu ke yöök, ku thööŋ wët ëlä, “Ye jɔŋrac jɔŋ rɛec dët cuɔp wei kädë. ²⁴Na tek kɔc paan tök keyiic ku thërkë kamken, ke pan kënë abi riääk. ²⁵Na tuum dhiënh tök yenhom aya ku thërkë kamken ë röt, ke dhiënh kënë abi wëer aya. ²⁶Këya, na tek jakrec keyiic ku thërkë kamken, ka thök.

²⁷“Acin raan lëu ye bi yön raan ril dhoŋ ku nyëei käkke, akɔŋ raan ril kënë dɔm ku der, ku jɔl käk tɔ baai nyaai.

²⁸“Wek aa lëk yic lɔn nadë adumuööm, ku karec yekë ke looi, ku käk yekë lueel, aa lëu bi ke päl piny ëbën tënë kɔc. ²⁹Ku na ye raan Wëi Nhialic yöök lɔn ye yen jɔŋrac, ka adumuöömke aaciï kɔŋ päl piny akölrüëc ëbën.” ³⁰Ee lueel Jethu kälä ë rin ci kɔc kɔk ye lueel, “Ka la guöp jakrec.”

Man Jethu ku wämäthakën aaci Jethu nyaai

(Mt 12:46-50; Lk 8:9-21)

³¹Go man Jethu kek wämäthakën ë Jethu bën ku këëckë ayeer ku tockë raan bi Jethu la cɔɔl. ³²Go kɔc ke rëer, ke ci ye gööm lëk ye, “Moor ku wämäthakui aatö ayeer, ku aa wïc yi.”

³³Go Jethu bëër, “Yeŋa ë ma ku wämäthakäi? ³⁴Ku kë wiëc bāk ŋic, kɔc rëer kek ya aa nhiaar, aa cit paan ë ma. ³⁵Kuat raan wët Nhialic looi yen ë wämääh, ku nyankäi ku ma.”

^b 3:17 Ee duër thöŋ kek tuëc puöu. 3:22 Mt 9:34; 10:25 3:29 Lk 12:10

Kääñ dom path ku dom rac

(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

4 Go Jethu ben piöoc wär Galilia ycu. Nawën le kɔc juëc apai gööm, ke la riäi yic ë piu thook ku nyuuc thïn, ku jɔl kɔc ëbën nyuc piiny ë piu thook ayeer. ²Ku jɔl Jethu këñ aa lueel bi yen kɔc piöoc käjuëc, ku lëk ke.

³“Pieñkë! Raan puör ëci la dom bi la pur. ⁴Ke wën yen rap weer dom yic, ke köth abëk lööny dhël yic. Go diet bën ku tetkë ke. ⁵Ku lööny köth kök alël nhom të koor tiɔp thïn. Gokë guɔ cil. ⁶Nawën la aköl ruel apai ke rap awën go yom, ku riεukë rin këc meiken yet piny apath. ⁷Ku lööny köth abëk të ye tiim la kuɔth cil thïn, na la tiim juäk ke dec rap ku cik lok apath. ⁸Ku lööny köth kök tiɔm path yic, ku ciilkë apath ku diitkë ku lökkë apath. Rap abëk aake ci luɔk ke thoi nhïim, ku kök ke thöön röt, ku rap kök ke dit nhïim.”

⁹Ku wit Jethu lõñde ëlä, “Pieñkë të le wek yiñh.”

Wët thöötth ë kääñ

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰Nawën ci kɔc juëc jäl, go atuöccke kathiaär ku rou, ku kɔc ke ci döñ kek ye, thiëc bi këñ teet yiic tënë ke. ¹¹Go lëk ke, “Wek aaci nyuöth kë ci rot moony ë bäany Nhialic yic, ku kɔc kök këc gam aabi këñ ñic të lëk ke këñ, ¹²këya, rin na cɔk alɔn ye kɔckä daai, ka ciï këñ bi tiñ. Ku na cɔk alɔn ye kek wët piñ, ka cik bi deet yic. Na ke bi röt waar, ñuöt aa këñ tiñ ku detkë keyiic. Ku ñuöt aaci röt thön Nhialic, ku pël wët piny tënë ke.”

Jethu aci kääñ raan puör teet yic

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³Go Jethu lëk ke, “Na këckë kääñ këne deet yic ke wek aaciï këñ kök bi deet yiic. ¹⁴Köth ci com aa cit wëtdiën ya piöoc tënë we. ¹⁵Kɔc kök aa cit köth ci lööny dhël yic, ye diet ke tet. Të piñ kek wët Nhialic, ke jɔñrac bö ku nyëi wët awën kepuöth ku mërkë nhïim wët ë Nhialic. ¹⁶Kɔc kök aya aa cit köth ci lööny alël la nhom tiɔm koor ye rap guɔ yom thïn, rin këc meiken yet piny. Ku kɔc kök aaci köth ci com alël nhom, aa lõñ Nhialic gam nyin yic ke mit puöth. ¹⁷Ku aacie kepuöth ye deet, aa wët Nhialic guɔ wai wei të looi aliäap rot, ku të yɔñ ke rin wët Nhialic. ¹⁸Kɔc kök aya aa cit köth ci lööny të ye tiim la kuɔth cil thïn, keek aa wët Nhialic piñ, ¹⁹ku käjuëc ke diir, rin pïr pinynhom ë tën, nhiër jïëk, ku käpuöth yekë wic aa bën thïn, ku rëckë lõñ Nhialic kepuöth. ²⁰Ku kɔc

kök aa cīt köth cī puur tiom path yic, keek aa lõŋ Nhialic piŋ ku gamkë apei, ku kajuëc path aaye yök tënë ke, cīmèn rap cī ɲec luok ke thoi nhiim, ku rap kök ke thöön kenhiim ku kök ke dit nhiim.”

Kääŋ mermer

(Lk 8:16-18)

²¹Ku ben ke thiëc, “Le raan cī mermer kaŋ ɣäth ɣöt ku kum nyin, nadë ke tēü agen tōc cök, cie tōöu ɣöt ciel yic? ²²Kuat kë cī thiaan, aŋot bī rot nyuwoth, ku wët Nhialic aŋot bik piöc. ²³Pieŋkë, tē le wek yiith!”

Kääŋ tē ye kaŋ thöön thīn

²⁴Ku ben lëk ke älä, “Tē ye wek koc kök luoci thīn yen ë tē bī Nhialic we luoci thīn aya. Detkë kāk yakë ke piŋ! ²⁵Rin raan la kädäŋ abī ben muoc, ku na ye raan cīn kädäŋ, ke këthiin ye tak lõn tō yen tënë ye, abī nyaai aya.”

Jethu aci kääŋ lueel rin wët Nhialic

²⁶Ku la Jethu tueŋ ku lueel, “Bääny Nhialic ë duër thöŋ kek kënë. Monytui ëcī köth wæer dom yic. ²⁷Ee rëer akölaköl ku köth awèn cī com aa la tueŋ ke cil ë röt, ke pīr ku diitkë ku akuc kën ë ke looi këya. ²⁸Köth ëbën aa cil piiny tiop yic. Käu ë kaŋ lou ku bīi yiëny tök bei, ku jol la tueŋ ke dit agut tē bī yen deer ku yeer ku lok. ²⁹Ku tē cī kek luok aaye tem rin cī tën tēmtēm bën.”

Kääŋ käu koor nyin ye tiemde dit apei

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

³⁰Ku ben lueel, “Yeŋö buk thöŋ bääny Nhialic? Ye kääŋ piath ɲö buk thöŋ ye? ³¹Bääny ë Nhialic acit käu koor nyin cī raan com duemde. ³²Ku na le dit ka la nhial ke loi kër ku yiith dit apei, abī diet ɣöötken aa yik thīn.”

³³Jethu aci Wët Puoth Yam piöc tënë koc ë këŋ cīt këŋkä. Aake cī lëk kajuëc lëukë bik ke deet yiic. ³⁴Ee ye koc jääm ë këŋ tē piöc yen koc, ku na ye yeen ë rot kek koccken ye buwoth, ka ye tët këriëc ëbën yiic.

Jethu aci yom col akääc

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-250)

³⁵Na aköl dët ɣonthëi, ke lëk Jethu atuöccke, “Lok teemku wär alɔŋtui.” ³⁶Gokë koc kök nyääŋ piny, ku lek riän awèn rëer Jethu thīn

4:21 Mt 5:15; Lk 11:33   4:22 Mt 10:26; Lk 12:2   4:24 Mt 7:2; Lk 6:38

4:25 Mt 13:12; 25:29; Lk 19:26   4:29 Juel 3:13

yic, ku tëmkë agut Jethu. Ku riëth kök ke tō thīn aaci tem aya. ³⁷Kaam thiin awën ke yomdit apej jət rot, ku jət atiaktiak rot abi riäi duër thiän ë piu. ³⁸Tëwën looi kënë rot, Jethu ë nin riäi yic ciëen, ke ci yenhom kan. Gokë puöc ku luelkë, “Bänyda! Yok aa muɔu, ciï diëer ë yo?”

³⁹Go Jethu rot jət ku rël yom, “Lɔ dil!” Ku rël atiaktiak, “Käac!” Go yom köc ku le dil. ⁴⁰Ku thiëec ke, “Yeñö riöc wek ciët we bi mou? Cäk ñic lon bi yen we kony?”

⁴¹Gokë nhīim la cõt riöldit cit kënë ku jicemkë kamken, “Ye raan yindë kënë? Na cök a yom ku atiaktiak ë ke piñ wëtde!”

Jethu aci raan la guöp jakrec kony

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

5 Gokë wär Galilia teem ku lek të cɔl Jeratha. ²Kaam wën keec Jethu piny riäi yic, ke tiñ mony la guöp jakrec, ke bö bei rëñ nhīim. ³Mony kënë ë ye rëer rëñ nhīim, ku acin raan ye lëu bi rëek. ⁴Ee ye rëek cök ku cin arak juëc, ku ñot ke tueny, ku dhoñ luöñ köth yecök. Ee ril apej, acin raan ye lëu bi rëek. ⁵Aköl ku wëer thok ëbën, ee ye cool ku ruu kat rëñ nhīim, ke looi duɔot ku ye rot deeny aleel bi rot nök.

⁶Wën tiñ yen Jethu tëmec, ke lor ku cuet rot piny yenhom, ⁷⁻⁸ku luel Jethu, “Jɔñrac, bäär bei ë mony kënë guöp.” Go kieeu looi apej, “Jethu Wën Madhɔl, yeñö wic ba looi tënë ya? Yin alañ ë rin Nhialic duk ya tēm awuöc.”

⁹Go Jethu jäl thiëec, “Cɔl yi ña?” Go bëer, “Yen aa kut rin yok ajuëc.” ¹⁰Ku jɔl mony kënë Jethu ya löñ bi jakrec ciï cop wei tēden rëer kek thīn.

¹¹Ku duut dir baai ë nyuäth gət cök ë tēn awën. ¹²Go jakrec Jethu löñ, “Tuɔc yo ë dirkä gup, ku cɔl yo aa lur keyiic.” ¹³Goke puöl, ku jɔl jakrec bën bei mony awën guöp ku lek dir gup. Go duut diëer, kecit tiim karou riñ agör yic, ku thootkë wiir ku moukë ëbën.

¹⁴Go röör ke biöök dir kat, ku lek kë ci rot looi luel tënë kɔc rëer geeu, ku kɔc tō bëei yiic. Go kɔc ëbën jal wet bik kë ci rot looi la tiñ. ¹⁵Nawën lek yet tënë Jethu, ke yök mony wäär la guöp jakrec ke rëer, ke ceñ alath, ke la nhom cök. Gokë riöc. ¹⁶Go kɔc ke ci kën ci rot looi tënë mony awën ku dir tiñ, la lëk kɔc kök. ¹⁷Ku wën piñ kɔc baai ë wët kënë ë ke riöc, ku lek tënë Jethu ku lanjkë bi jäl panden.

¹⁸Tëwën le Jethu riäi yic, go mony wën ci Jethu jɔñrac cɔl ajiël yeguöp bën tënë Jethu, ku löñ bi cath kek ye.

¹⁹Go Jethu jai, ku lëk ye, “Lɔɔr baai tënë kacku ku lëk ke käjuëc ci Bëny looi tënë yi, ku tēpuɔth ci luöi yi.”

²⁰Go jäl ku le panden Dekapolith la yic geu thiäär. Ku kueny keyiic ëbën ke ye kɔc lëk kāk cī Jethu looi tēnē ye. Go kɔc gāi.

Jethu aci tik kony ku cɔl nya aben pīr

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹Wën cī Jethu ben tem riäi bī dhuk Kapernaum, ke kɔc juëc apeɪ bö tēnē ye wär yɔu. ²²Kaam wën ke raan cɔl Jariöth, bëny tēn amat kɔc Itharel bö aya. Nawën tiŋ Jethu, ke cuet rot piny yecök. ²³Ku lëŋ, “Nyandiën thin koor aci dhal apeɪ, athou. Bäär ba yicin la tääu yenhom bī pial.”

²⁴Go Jethu gam ku lööny dhöl kek ye. Ku buɔth kɔc juëc ke, ke cīk kum apeɪ.

²⁵Ku tiŋ tuany, cīi thëkde kōu ye tæem ruöön thiäär ku rou, ee tö kɔc yiic, ²⁶ku yeen ëcī wëü juëc gām akīm rin bī tuaanyde ŋuëën, ku tuaanyde akëc ŋuëën, ëcī rot jal juak. ²⁷Ku yeen ëcī kāk ye Jethu looi piŋ. Go bën Jethu kōu ku gɔɔt alanhde, ²⁸rin ëcī jam ë rot yepušu ëlä, “Na gaat alanhde, ke yēn abī pial.”

²⁹Kaam thiin awën ke riem cīi ben kuër, ku yök rot ke cī pial. ³⁰Go Jethu yök lɔn cīi riel jäl yeguöp. Go yenhom wel ku thiëc kɔc, “Yeŋa cā alanhdië gɔɔt?”

³¹Go kɔcken ye buɔth lëk ye, “Yīn ë kɔc juëc tiŋ ke cī yī kum ku ye thiëc, Yeŋa cā gɔɔt?”

³²Go Jethu ŋot döt kɔc bī tiŋ yeŋa cī ye looi. ³³Wën ŋic tiŋ awën tuany ye ke tuaany cī jäl yeguöp, go bën tēnē Jethu ke cī riöc, ke lëth, ku gut yenhial piny Jethu nhom. Ku lëk ye lɔn ë yen cī ye gɔɔt. ³⁴Go Jethu lueel tēnē ye, “Nyaandië, gamdu aci kony ba pial, lɔr, kek döör.”

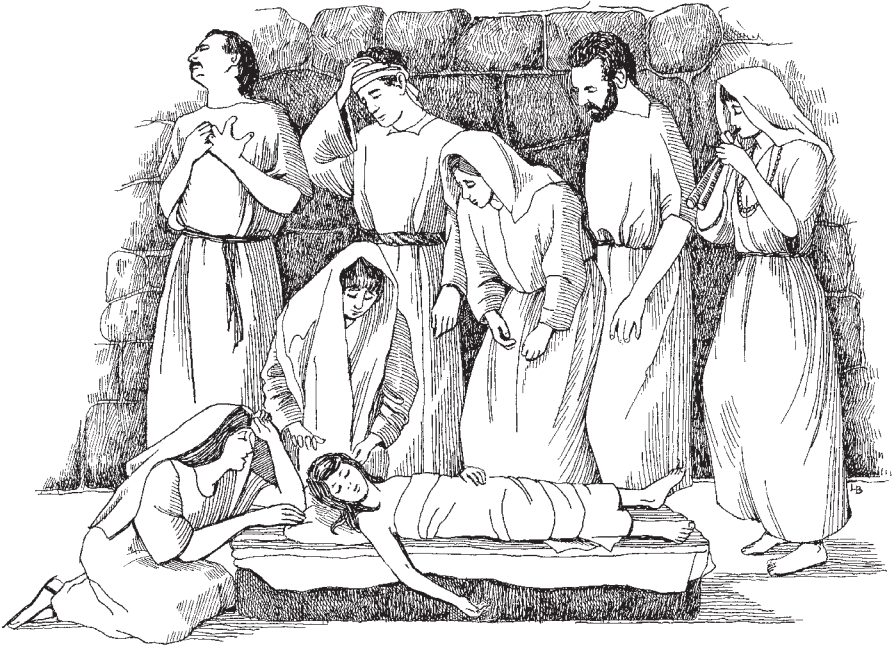
³⁵Kaam wën jiæem Jethu, ke kɔc riŋ pan Jariöth ku lëkkë ye, “Nyaandu aci yet wei, duk raan piöc ben rääm nhom.”

³⁶Ku Jethu ë këc kë cīk lueel kuëc nhom, ku lëk ye, “Duk riöc, dæet yīpušu ku gam wët yic.” ³⁷Ku ë cīn kɔc juëc cīi pušl bīk cath kek ye, ee Pīter ku Jemith ku Joon kepëc. ³⁸Tëwën yeet kek pan Jariöth ke Jethu yök kɔc ke näk röt, ke dhiau apeɪ. ³⁹Ku ler yöt ku lëk ke, “Yeŋö nëk wek röt? Ye dhiëndiit ŋö këñë? Meth akëc thou, anin.”

⁴⁰Gokë dɔl guöp. Go Jethu ke cɔl ala ayeer, ku cɔl wun meth kek man meth ku kɔcken awën kadiäk, ku lek yöt tēwën cī meth täac thin.

⁴¹Ku dɔm cin ku lëk ye, “Nyan thiin, alëk yī, jɔt rot!”

⁴²Go rot jɔt nyin yic ku cieth. Go kɔc awën tö yööt kek Jethu gāi apeɪ wën tiŋ kek kë cī rot looi (ë ye run thiäär ku rou.) ⁴³Ku thɔn Jethu ke bīk cīi lëk kɔc kōk. Ku lëk ke bīk yiëk miëth.

Nyaandu aci yet wei, duk raan piöoc ben rääm nhom (5:35)

Kɔc Nadharet aa kɛc Jethu gam

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

6 Go Jethu jäl tēden awēn ku ler genden Nadharet, ku buoɔth kɔcken ye buoɔth. ²Nawēn aköl ē lōŋ, ke piöoc tēn amat. Ku kɔc juēc aake tō thīn. Nawēn piŋkē piöocde ke gēi, ku luelkē, “Cī kǎŋ bēn aa ŋic nen?” “Ku ye kǎkkǎ looi kēdē? ³Yen ē raan guēnguēŋ tiim, ku ē wēn Maria, ku ē mēnh ē Jemith, ku Jothep, ku Jut ku Thaimon. Ku cie nyiērakēn kǎ rēēr ē tēn kek ɔo?” Ku jolkē jai bik piöocde cīi gam.

⁴Go Jethu lēk ke, “Raan cī Nhialic lööny yeguöp aye baai ēbēn theek, ka kɔc genden ku kɔc ruāai kek ye, ku paan wun kek paan man kek aaciī ye ye theek.”

⁵⁻⁶Ku akēc lēu bī kǎk jāŋ gōi looi, ka kɔc tuany lik kek aaci yen yecin tāau kenhīim, ku kony ke bik pial. Ee cī gǎi apei rin kēc kek ye gam.

Jethu acā atuöccke kathiäär ku rou tooc

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

Go Jethu jäl ku ler bēēi kōk yiic ku le kɔc piöoc thīn. ⁷Ku tuum atuöccke ku tooc ke wei, bī kɔc karou aa cath ē tōk bik aala piöoc Wēt

Puoth Yam ë Nhialic, ku yik ke riel bik kek koc aala kony. ⁸Ku lek ke apei. “Duökkë muk ë miith yakë cam dhël yic, muökkë ke wei kepëc. ⁹Cenjë war ku duökkë muk alëth kök.” ¹⁰Ku lek ke aya, “Yakë reër pan ye we lor thïn yet të bi wek jäl. ¹¹Ku na lak pan cii we lor thïn, ku pan cii wëlkun ye piñ thïn, ke we jiël ku tenjë wecök. Ku abi nyooth lon ci wek kuc ë ke!”

¹²Ku jiëlkë ku lek koc piöc bik luoi adumuööm puöl. ¹³Ku copkë jakrec juëc wei, ku tockë koc juëc tuany nhiiim. Ku röökkë bi ke kony bik pial.

Nääk ë Joon raan koc muöc nhiiim

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴Ku bëny Antipäth Yërot ëci wët piñ rin ci ke Jethu njic apei. Ku ë ye koc kök lueel, “Joon raan koc muöc nhiiim aci ben pir, ee yen ale yen riel yen kakkä looi.”

¹⁵Ku lueel koc kök, “Mony këne adhil a Elija raan wäär käk Nhialic tiñ.” Ku ben koc kök lueel, “Ee raan tök kam koc theer, koc käk Nhialic tiñ.”

¹⁶Ku wën piñ Antipäth Yërot ë wët këne go lueel, “Ee Joon raan koc muöc nhiiim wäär ca col atök yeth yen aci jöt thou yic.” ¹⁷Antipäth Yërot ëci Joon col anak këlä, ee ci col adöm ku rek, ku col amac rin wët Yërodia tiñ Pilipo wämënh ci rum bi ya tienjde, ¹⁸rin ci Joon ye lueel tënë ye ëlä, “Acii path ba tiñ wämuuth rum ke pir.”

¹⁹Ku Yërodia ëcii puöu mit tënë Joon rin ë wët këne. Ku wic diët nek ku cii lëu, ²⁰rin Yërot ë riöc Joon, rin ye Joon raan puoth wët Nhialic, ku kony bi ciën kë näk ye. Nawën piñ Yërot wët Joon, ke gëi apei ku not nhieer bi wël Joon aa piñ.

²¹Nawën ke Yërodia jöl të bi yen Joon näk thïn yök, ku ë ye aköl looi Antipäth Yërot yan akölden dhiëeth ye, tënë kacken dit mec kek baai, ku bëny apuruuk ku jöl aa kocdit pan Galilia. ²²Ku nyan Yërodia nhom guöp, ee ci bën yëi bi bën dier. Go Yërot kek jälke puöth miest apei tënë ye. Go Antipäth Yërot bëny lek ë nyan ëlä, “Na le ke wic, ke luel tënë ya ku ba gam yi.” ²³Ku kuënj tënë ye jööl nhiiim ku lueel, “Kuat këdun ba thiëc tënë ya aba dhiel yiëk yi, cok alon ë yen abaj ë bäanydië.”

²⁴Go nya la ayeer ku lek man, “Yeñö ba thiëc?” Go man lueel, “Lëk ye bi Joon raan koc muöc nhiiim tök yeth, ku gem yi nhiamde ba bëi.”

²⁵Go nya dhuk tënë bëny nyin yic ku lueel, “Yin awiëc ba gam nhom Joon raan koc muöc nhiiim tën ëmën thiin, ke ci täau aduök yic!”

²⁶Kënë aci bëny rac puṣu apei, ku akēc kuc rin cī yen mël kuënj ë jḵḵl nhīim. ²⁷Go bëny apuruḵkde tooc nyin yic, ku lëk ye bī nhom Joon raan kɔc muḵḵc nhīim bëëi. Go apuruk la tēwën mec yen thin ku tōk yeth. ²⁸Ku bīi nhom ke cī tāau aduḵk yic, ku yīk nya, ku jḵl nya gām man. ²⁹Nawën piḵ kɔc Joon buḵḵth lɔn cī ye nōk, gokë la ku nyëikë guäpde ku thiäkkë.

Jethu aci miëth koor juak bī kɔc juëc cam

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰Kɔc Jethu buḵḵth aake ye bën yenhom ku lëkkë kāk cīk looi, ku kāk cīk piḵḵc ëbën. ³¹Kɔc juëc apei aake ye wāac, kɔc jiël ku kɔc bō tënë Jethu bī ke bën kony, abī Jethu kek atuḵḵcke cīi lääu bīk cak mīth. Go lëk atuḵḵcke, “Jiëlku buk la tē cīn yic kɔc buk la lōḵ.” ³²Gokë jāl ë riäi ë röt bīk la tē cīi ceḵ, ku aake kēc kɔc lëk tē ler kek thin.

³³Go kɔc juëc ke tiḵ, ku ḵickë ke. Gokë miööt gëeth yiic ku riḵkë tuëḵ ke kuany wār kōu, ke la tēwën cī Jethu kek atuḵḵcke kenhīim wel thin. Ku ye kek kōḵ yet tēwën. ³⁴Wën keec Jethu piny riäi yic, ke tiḵ kɔc juëckä. Go wīc bī ke kony rin aci tiḵ kecīt amël pap cīn nhīim abiöök. Ku jḵlke piḵḵc kajuëc. ³⁵Nawën col piny, ke kɔcken ye buḵḵth bō tënë ye ku luelkë, “Piny aci cuḵl ku tën ë ror cīn kë kuany thin, ³⁶col kɔc aa jiël bīk la bëëi yiic bīk la ḵḵc miëth camkë.”

³⁷Go bëër, “Miackë ke ë miëth.” Gokë lëk ye, “Wīc buk ayuḵḵp lëu ë kɔc kithkä ḵḵc tënë ke bīk ke cam? Aa wīc wëëu juëc apei.”

³⁸Go Jethu ke thiëc, “Ye ayuḵḵp kadë tō thin? Lak bāk ke la tiḵ.” Gokë dhuk ku lëkkë ye, “Aa yuḵḵp kadhiëc ku rec karou.”

³⁹Go lëk ke bīk kɔc cḵl anyuc piiny akuut noon tōc nhom. ⁴⁰Gokë nyuc piiny akuut buḵt ku akuut thiärdhiëc. ⁴¹Go ayuḵḵp awën kadhiëc ku rec karou lööm, ku döt nhial ku leec Nhialic. Ku beny ayuḵḵp yiic ku gëm ke kɔcken ye buḵḵth bīk ke tek agut rec, tënë kɔc. ⁴²Ku mīthkë abī miëth ke göök. ⁴³Ku jḵl kɔcken ye buḵḵth awuthueei ayuḵḵp ku rec cī dōḵ piny kuany gāac kathiäär ku rou. ⁴⁴Kɔc ke cī mīth ëbën, röör röt aake ye tiim kadhiëc.

Jethu aci cath pīu nhīim

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵Kaam thin awën, ke Jethu yöök kɔcken ye buḵḵth bīk la riäi yic, ku lek tuëḵ yenhom agör alɔḵtui gen cḵl Bethaida. Ku cḵl thëi ajiël. ⁴⁶Wën cī yen kɔc tōḵḵ, ke jiël bī la gōt nhom bī la röök. ⁴⁷Nawën la thëi bën, ke atuḵḵcke aake ḵḵoot ë riäi yic wār ciel yic, ku yeen ë rot agör nhom.

⁴⁸Goke tiŋ ke cī gōk gēr ē riāi rin cī kek kenhīim wēl yom. Nawēn bāāk ē piny, ke bō tēnē ke ke cath piū nhīim, ku ē wic bī ke waan thook. ⁴⁹Ku wēn tiŋ kek ye ke cath wiir piū nhīim, ke tiŋkē kecīt atīm raan cī thou, ku dhiεukē, ⁵⁰rin ē cik tiŋ kedhie ku riōōckē.

Go guo jam tēnē ke ku lueel, “Deetkē wepuōth, ee ʔen Jethu, duōkkē riōc.” ⁵¹Ku met rot riāi yic tēnē ke. Go yom kōōc. Gokē gāi apei, ⁵²ē rin kēc kek kēnē ayuōp wāār cī gām rōōr tiim kadhiēc deet yic, rin ril kek nhīim.

Jethu acī kōc tuany Jenetharet kony

(Mt 14:34-36)

⁵³Nawēn akōl dēt cī kek wār teem, ke ʔet Jenetharet tō agōr nhom ku dōmkē riāi. ⁵⁴Nawēn bikkē bei ē riāi yic, go Jethu guo ŋic kōc ēbēn. ⁵⁵Gokē kat ku riŋkē bēēi yiic ku lek kōc tuany kēt, ku ʔēthkē ke tē cī kek ye piēŋ thīn. ⁵⁶Ku kuat tēn cī Jethu la thīn ēbēn, bēēi yiic ku gēeth yiic, kōc juēc tuany aake ye tāac tēnē ʔōc ku dhōl yiic, ku lāŋkē bīk gōt, cōk alanhde thok ē path. Ku kuat raan cī ye gōt ēbēn, ee ye pial.

Jethu acī ciēŋ kōk wārkuan dīt dhōl yiic

(Mt 15:1-9)

7 Wēn cī Parathī kek kōc piōōc lōōŋ kōc Itharel, ke cī bēn Jeruthalem Jethu gōōm piny. ²Ke tiŋ kōc Jethu buōōth ke mīth ke kēc kecin lōōk apath, bīk ajuēēc nyaai kegup cīt tē ye kōc Itharel ye luōōi thīn.

³Kōōkā aake cī kē cī atuuc Jethu looi rac puōth, rin kōc Itharel kek Parathī, aake ciī ye mīth tē kēc kek kecin kaŋ lōōk kecīt ciēŋ theer kōcken dīt. ⁴Ku na le mīth cik la bēēi geeu, ka cik cam ke kēckē kaŋ lōōk kōth. Ku keek aake ye kāk cī kōcken dīt theer lēk ke looi, cimēn lōk biīny ku tōny ku aduuk ē miēth.

⁵Go Parathī ku kōc piōōc ē lōōŋ Jethu thiēēc, “Yeŋō ciī kōckun yi buōōth ye ceŋ ē ciēŋ wārkuan dīt, ku yekē mīth juāāk ke kēc kecin lōōk?”

⁶Go Jethu bēēr, “Ithaya acī yic lueel ē riēnkun lōn ye wek awēŋ puōth rou, ku gēt ēlā,

‘Kōōkā aa ʔa leec kethook ku aliu kepuōth.

⁷Keek aa ʔa door ku acie duōōr ē yic,

rin keek aa kōc piōōc lōōŋ ciēŋ wārkuan dīt ciēt ke ye lōōŋkiē!’

⁸“Ee yic, wek aacīt kōc ye Ithaya jam ē riēnken. Wek aaci kuc lōōŋ Nhialic ku ye lōōŋ ciēŋdun kek yakē gam.”

⁹Ku lēk Jethu ke, “Ayakē tak lōn ē yen kēpath yen cāk looi ye wek kuc lōōŋ Nhialic, ku muōkkē ciēŋdun theer. ¹⁰Rin acī Mothith lueel,

‘Thek wuur kek moor, ku na ye raan wun kek man jääm gup käreç, ka dhil nõk bī thou.’ ¹¹Ku ayakē lueel aya lɔn ye yen yic, bī raan wun kek man jāi tē wic kek kēpiir kek tēnē ye, ‘Acin tē kuõny we, rin ʔen aci Nhialic gām kēn ba yiēk we.’ ¹²Ke wek aa kuc bī kakkā cīi loi tēnē wun ku man. ¹³Kēya, tē ye wek kɔc piõc thīn aciī thõŋ kek wēl ye Nhialic lueel. Ku wek aa käreç juēc kōk cit kakkā looi aya.”

¹⁴Go Jethu kɔc juēc ben cɔl ku lēk ke, “Piẽkē wētidiē wedhie ku detkē yic. ¹⁵Acie kē ye raan cam, yen ye cɔl aye raan rac, aa kāk ye tak ku kāk ye lueel, ku kāk ye looi kek aaye cɔl aye raan rac. [16Piẽkē tē le wek yiθh.]”

¹⁷Wēn cī yen kɔc nyään piny ayeer ku ler ʔõt, ke thiēc kɔcken ye buɔɔth bī wēt awēn cī lueel teet yic tēnē ke. ¹⁸Go lēk ke, “Cāk kāj ye deet yiic aya? Acie miēth ye raan cam yen ye cɔl ala guõp adumuõm, ¹⁹rin acie la yepuõu, ee la yeyác ku le bēn bei.” Kēya, aci Jethu nyuɔɔth lɔn miēth ēbēn apath.

²⁰Ku ben lēk ke, “Aa kāk ye raan tak ku looi ke, kek aa rēc. ²¹Rin puõu yen aye käreç ye looi bēn bei thīn, cimēn bal ku ruõm, ku nääk raan ē path, ku kōr diäär. ²²Ku kook ku wēẽŋ ku nhiam ku tiēel, ku yiik yepuõu kēnē raandā, ku luɔm ku kuat käreç ēbēn. ²³Kakkā ēbēn aa bēn bei raan puõu, ku looi ke ku rēc kē ye.”

Tiŋ cī gam lɔn bī Jethu nyaande kony

(Mt 15:21-28)

²⁴Ku jɔl Jethu jāl ku ler wundēt tēthiääk kek Tire ku Thidon, ku ler ʔõt. Ku cīi wic bī la raan ŋic ye. Ku akēc lēu bī thiaan. ²⁵Go tiŋ la nyanden koor ŋot kēc kuác cī jɔŋrac la yeguõp, Jethu piŋ. Go bēn tēnē ye ku gut yenhiaal piny Jethu nhom. ²⁶Tiŋ kēnē ē ye jam thoŋ Giriik, ku ee nyan pan Ponicia. Go bēn ku lēŋ Jethu ēlä, “Bēny, cɔk a lɔn cī ʔen ye tiŋ pandun ke yi bō ba jɔŋrac cuɔp wei nyaandiē guõp.”^c ²⁷Go Jethu lueel, “ʔen ʔa cīi bō ba miēth mīth bēn gām jōk. Acie yic bī miēthden yiēk jōk, ke kēc kueth.”

²⁸Go bēer, “Ee yic Bēny, ku jōk rēer tē mīth kɔc thīn awuthueei cī löõny piny kuany.” ²⁹Go Jethu lēk ye, “Rin cī yīn ye ŋiec bēer kēya, dhuõk baai, yīn abī jɔŋrac yōk ke cī jāl nyaandu guõp!”

³⁰Go dhuk baai ku yōk nyaande ke cī tōc biõök yic, ku jɔŋrac ke cī jāl yeguõp.

Jethu aci raan miŋ cie jam kony

³¹Go Jethu jāl Tire ku dhuk wār Galilia ke kuany gæth kathiäär Dekapolith yiic ku Thidon. ³²Tēwēn ke kɔc kōk bīi raan cī miŋ tēnē

7:10 B.bei 20:12; 21:17; Leb 20:9; L.rou 5:16 ^c7:26 Tiŋ kēnē ee cie nyan Itharel.

Jethu, ku läŋkë bi gɔɔt. ³³Go Jethu nyaai kɔc yiic ku yëth tède ë rot, ku tēu yecin yeyic, ku ŋuut ku gɔɔt liep.

³⁴Ku döt nhial ku wëëi apeɪ ku lëk ye, “Piëŋel!” ³⁵Kaam thiin awën, ke yör yiith ku jieem. ³⁶Ku yöök Jethu kɔc awën tō thiin bik cii lëk raan dët. Ku ŋot lek lueel. ³⁷Ku kɔc ci ye piŋ aaci gäi apeidit ku luelkë, “Mony cɔl Jethu kënë aci kəriëc ebën lëu. Kɔc ci miŋ aa piŋ emën, ku kɔc ke cie jam, aaci ya jam aya.”

Jethu aci raan tiim kaŋuan cɔl akueth

(Mt 15:32-39)

8 Ye ninkä, ke kɔc juëc mat kenhiiim. Nawën cïn miëth ke Jethu cɔl kɔcken ye buɔɔth ku lueel, ²“Yen aci guöp ŋöŋ, rin kɔckä aaci rëer kek ya nin kadiäk emën, ku acin kë camkë. ³Na cal ke aa dhuk bääiken yiic, ke cïn kë cik cam, ka la wiik dhël yic, rin kɔc kök aabö tēmec.”

⁴Go kɔcken ye buɔɔth lëk ye, “Ye tēnen roor ë tēn bi raan miëth yök thiin bi kɔc juëckä cam?”

⁵Go Jethu ke thiëc, “Lak ayuöp kadë?” Gokë lueel, “Aa dhorou.” ⁶⁻⁷Go lëk thän awën bik nyuc piiny. Ku lööm ayuöp awën kadhorou ku rec thii lik ku röök Nhialic, ku beny keyiic, ku gëm ke kɔcken ye buɔɔth bik ke tək kɔc. Gokë looi këya. ⁸⁻⁹Ku jɔl thän awën, kecit tiim kaŋuan miith bik kueth. Ku jɔl kɔc Jethu buɔɔth awuthueei ayuöp ci döŋ kuany gäac kadhorou. Ku jɔl Jethu kɔc cɔl ajiël, ¹⁰ku ler riäi yic kek kɔcken ye buɔɔth, ku lek pan cɔl Dalmanutha.

Jethu aci kuc bi kënë jän göi looi

(Mt 16:1-4)

¹¹Tëwën ke Parathï kök ben bën tēnë Jethu ku teerkë wët kek ye, ku wickë bik deep ë wët, gokë yöök bi kënë jän göi looi, bi nyuöth ke lon ye Nhialic wëlke gam. ¹²Go Jethu keŋ apeɪ ku lueel, “Yenö ye riëc aköl thiëc kënë jän göi. Wek alëk yic. Acin këcit kënë bi nyuöth ke.” ¹³Ku nyiëŋ ke piny, ku dhuk riäi yic, bi teem wär alɔŋtui.

Duökkë ye tak cimën Parathï ku Antipäth Yërot

(Mt 16:5-12)

¹⁴Kɔc Jethu buɔɔth aake ci nhiiim määar bik ayuöp juëc cii muk wën ler kek riäi yic, ku mukkë ayuöm tök giliŋ. ¹⁵Go Jethu lëk ke, “Tiëerkë nhiiim, ku tietkë röt bäk cii nhiam cimën Parathï ku Antipäth Yërot, nhiaamden ke cɔl ago puör cimën ayum ci yiëk yic luɔu.”

¹⁶Gokë jam kamken ëlä, “Ee wët kënë lueel rin cïn yök ayup.”

¹⁷Go Jethu kë luelkë guo ŋic, ku thiëc ke, “Yeŋö ye wek ye tak wek acin ayup. Cäk kãŋ ye tak lɔn bī yɛn we muɔɔc ayup. Cäk kãŋ ye tiŋ ku detkë keyiic, kua cäk puɔth cɔr? ¹⁸Wek aala nyin, cäk ye daai? Ku wek aala yith, cäk ye piŋ ku cäk ye tak? ¹⁹Ye gääc awuthueei kadë cäk bën kuany wäär beny yɛn ayuɔp kathiëc yiic tënë rööŋ tiim kadhiëc?” Gokë bëër, “Ee gac thiäär ku rou.”

²⁰“Na wäär beny yɛn ayuɔp kadhorou yiic tënë raan tiim kaŋuan, ye gääc awuthueei ayuɔp cī dōŋ piny kadë cäk bën kuany?” Gokë lueel, “Aa dhorou.”

²¹Go Jethu ke thiëc, “Ku këya ëmën ŋot cäk ye deet lɔn le yɛn riel ba miëth gãm we?”

Jethu aci mony cɔr pan Bethaida kony

²²Gokë bën Bethaida. Go kɔc kɔk mony cī cɔr thel tënë Jethu, ku lãŋkë bī gɔɔt. ²³Go Jethu cɔr dɔm cin ku thel wei baai. Nawën cī ŋuɔɔt nyin, ke tēëu yecin yenyin ku thiëc, “Le kë ye tiŋ?” ²⁴Go yenhom jɔt ku lueel, “Yɛn acie daai apath, yɛn ë kɔc tiŋ kecīt tiim kek cath.”

²⁵Go Jethu yecin bɛn tääu yenyin, go daai ku tiŋ këriëc ëbën apath. ²⁶Go Jethu cɔl adhuk paande ku thɔn bī cīi la lëk kɔc kɔk.

Pīter aci Jethu ŋic

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷Go Jethu kek kɔcken ye buɔth la Cetharia Pilipi. Tëwën cieth kek, ke thiëc Jethu, “Lëkkë ya, ye jãŋ tak ye yɛn ë ŋa?” ²⁸Gokë lueel, “Ayekë lueel lɔn ye yīn Joon raan kɔc muɔɔc nhīim. Ku lueel kuat dët lɔn ye yīn Elija, ku kɔc kɔk ayekë lueel lɔn ye yīn raan tōŋ kam kɔc kãk Nhialic tiŋ.”

²⁹Goke thiëc, “Na week yakë lueel lɔn ye yɛn ŋa?” Go Pīter bëër, “Yīin nhom guɔp, yīn ë Raan cī lɔc ku dɔc.” ³⁰“Kë ca lueel ë yic Pīter.” Ku lëk ke, “Duɔkkë lëk raan dët.”

Jethu ë jam Arcemde ku Thuonde

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹Nawën ke jɔl Jethu piɔɔc ëlä, “Manh Raan abī dhiel reem, ku yeen abī kɔcdīt baai, ku bány kãk Nhialic ku jɔl aa kɔc piöoc lööŋ kɔc Itharel jai, ku näkkë. Ku yeen abī nīn kadiäk nök piiny ë raŋ yic, ku ben pīr ku jɔt rot raŋ yic.” ³²Ku teet këne yic apath tënë ke. Go Pīter miët wei kɔc yiic ku yöök bī cīi ye jam këya. ³³Go Jethu yenhom wel ku tiŋ kɔcken ye buɔth ku rël Pīter ku lueel, “Jäl yalööm jɔŋrac. Wic ba kãk cī Nhialic guiir waar yiic! Kãk ye tak aacie kãk Nhialic, aa wël raan ë path.”

³⁴Ku jɔl Jethu kɔcken ye buɔɔth cɔɔl ku lɛk ke, “Na le raan wic bɔ buɔɔth, ka dhil nhom mɔ̄ar kɔpuɔth bɔ yɔk piɛrde yic pinynhom ɛ tɛn. Ku dhil puɔu riel ku buɔɔth ɣa, cɔk alɔn wic kɔc kɔk ye bik nɔk ɛ rienkiɛ. ³⁵Rin raan wic ye bɔ wɛike kony aabi muɔr, ku na ye raan mɔ̄ar wɛike ɛ rienkiɛ ku rin piɔɔcdiɛ, ka bɔ wɛike muk akɔlriɛɛc ɛbɛn. ³⁶Yeŋɔ bɔ raan kuany thin, bɔ jak apei pinynhom ku mɛr wɛike? ³⁷Pir wɛi akɔlriɛɛc apath, acin kɛ lɛu bɔ ye waar. ³⁸Na ye raan guɔp yɔr ɣa ku piɔɔcdiɛ ɛ riɛɛc ciɔi ye wic bɔ wɛt Nhialic gam, ke Manh Raan abi guɔp yɔr ye aya, akɔl dhuk yen kek diik Wun kek atuuc Nhialic.”

9 Ku le tueŋ ku lueel, “Wek alɛk yic, ala kɔc kɔk rɛɛr ɛ tɛn, aaciɔi bɔ thou agut tɛ bɔ kek ɣa tiŋ kek riel ye nyuɔɔth lɔn ye ɣen bɛny ci Nhialic lɔc.”

Jethu aci guɔpde rot waan

(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

²Nawɛn nin kadɛtem cɔk, ke Jethu cɔl Piɛter ku Jemith ku jɔl a Joon, ku lek gɔn bɔr apei nhom kepɛc. Kaam wɛn rɔɔk kek, ke tiŋ Jethu ke ci rot waan, ³ku jɔl alɛthke ɣer apei abik la diardiar. ⁴Nawɛn ɛ ke tiŋ Elija ku Mothith ke jam kek Jethu. ⁵Wɛn ci kek rɛɛr kaam thin-nyɔɔt, go Piɛter

Kaam wɛn rɔɔk kek ke tiŋ Jethu ke ci rot waan (9:2)

lëk Jethu, “Raan piöoc, apath buk rëer ë tën. Yok abi duël kadiäk looi, tök tënë yï, ku tök kek Mothith, ku tönj dët kek Elija.” ⁶Kënë jïem yen këlä, ee rin kuc yen wët peth bi lueel, rin këpuoth cik tïj ci ke nyöj nhiim wël.

⁷Go këcüt rur piny paat abi ciën tẽ yekë tïj, ku piŋkë Nhialic ke jam ëlä, “Kënë ë Wëndiën nhiaar, piŋkë wëtde.” ⁸Nawën tïj kënë piny kaam thiin awën, ke ye Jethu yen tïj kënë yetök.

⁹Tëwën dhuk kek piny gõt nom, go Jethu lëk ke, “Duökkë käk cäk tïj lëk raan dët yet aköl bi Manh Raan jät raŋ yic.”

¹⁰Gokë wët Jethu gam, ku jolkë röt aa thiëc ëlä, “Yeŋö wic Jethu bi lueel wën ye yen jam jön rot ë raŋ yic?” ¹¹Ku thiëckë Jethu, “Yeŋö ye kɔc piöoc lööŋ ye lueel lɔn ye yen Elija yen bi kaŋ bën tueŋ, ku ëmën aci lök bën yicök?”

¹²Go bëër ëlä, “Ee yic, Elija akɔŋ bën tueŋ, rin bi yen dhël bën guuir. Ku yeŋö gët ye aya, lɔn Manh Raan abi kɔc Itharel jai, ku abik cɔl arem apeï? ¹³Alëk we lɔn ci Elija bën theer ku acik luɔi tēden nhiarkë, cit tẽ ci ye gät thïn theer rienke.”

Jethu aci dhöŋ la guöp jɔŋrac kony

(Mt 17:14-21; Lk 9:39-43)

¹⁴Nawën dhukkë tënë abiöth Jethu kök awën, ke yökkë ke ke ci kɔc juëc apeï gööm, ku kɔc piöoc lööŋ ke teer wël ke ke. ¹⁵Tëwën tïj kek Jethu, gokë puöth miet apeï ku lorkë ku muöthkë. ¹⁶Nawën yëët Jethu tënë atuöccke ke thiëc, “Yeŋö tærkë wek ke?”

¹⁷Go raan tök thän awën yic wët dët tēem thïn ku lueel, “Raan piöoc, yeŋ aci manhdiën ca kaŋ bëëi tënë kɔckun yï buɔoth, ben bëëi tënë yï, rin këc kek jɔŋ tō yeguöp lëu bik cuɔp wei. Yeen aci jɔŋrac la yeguöp ku ye pën jam. ¹⁸Të dɔm ë jɔŋ kënë ye, aye wiet piny ku yik thok ayök, ku reem yelec ku riny. Yeŋ aci kɔckun yï buɔoth thiëc bik jɔk cuɔp wei, ku akëckë lëu.”

¹⁹Go Jethu lëk ke, “Wek kɔc cie lac gam, yakë tak ba rëer kek we yet nen, bäk jäl gam. Bëëikë dhöŋ kënë tënë yeŋ.” ²⁰Gokë bëëi tënë ye.

Kaam wën tïj jɔŋrac Jethu, ke leth dhök ku wit piny ku lɔr ku yik thok ayök. ²¹Go Jethu wun thiëc, “Ye nen dɔm jɔŋ kënë ye?” Go bëër, “Tëwäär ye yen meth. ²²Acï jɔŋ kënë duër nök, aye wiet mæc, ku le wiet wïir bi duër mou. Na lëu ke yï kony yo.”

²³Go Jethu lëk ye, “Yeŋö ye yin ye lueel, lɔn na lëu! Ee yic, këriëc ëbën apuɔl yic tënë raan ci gam.”

²⁴Go wun meth dhiau, “Yeŋ ala gam ku akoor, kony ya bi gamdië rot juak.”

²⁵Nawën tiŋ Jethu kɔc juëc ke bö tēthiääk kek ye, ke rël jəŋrac ku lueel, “Ee yin jəŋ miŋ cie jam. Yin ayöök, bäär bei dhök guöp, ku duk ben dhuk yeguöp.”

²⁶Go jəŋrac dhiau yeröl ku wit piny, ku leth, ku bii bei. Ku jəl dhök anaŋnaŋ piiny abi kɔc kök aa lueel, ka ci thou. ²⁷Go Jethu dɔm cin ku kony bi rot jət. Go rot jət ku këëc.

²⁸Tëwën rëer Jethu kek kɔcken ye buɔoth ë röt, ke thiëckë, “Yeŋö këc yok ye lëu buk jəŋ kënë cuöp wei?” ²⁹Go lëk ke, “Jəŋ cit kënë acäk lëu bäk cuöp wei. Ee rööc ë rot yen ë ye alëu bi jak cit kakkä cuöp wei.”

Jethu aci ben jam ë Thuände

(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

³⁰Go Jethu kek kɔcken ye buɔoth jäl tëwën ke ke ret pan Galilia yic, ku ciï wic bi la raan ŋic ye. ³¹Rin ë ninkä ë piöoc kɔcken ye buɔoth kë bi rot luöi ye, “Manh Raan abi thön kɔc bi ye nöc, ku na aköl ye nin diäk ka bi rot jət raŋ yic.”

³²Ku aa këc wëtde bën deet yic, ku riöockë bik thiëc.

Kɔc Jethu buɔoth aaci wët teer

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³Gokë yet Kapernaum. Nawën lek yet yöt, ke thiëc atuöocke, “Yeŋö këc teerkë wën dhël yic?” ³⁴Gokë gup riöoc ku bitkë, rin wën cieth kek, aake teer wët lon, yeŋa kamken yen dīt apei. ³⁵Go nyuc ku cɔl atuöocke kathiäär ku rou ku lëk ke, “Pieŋkë, na ye raan wic ye bi tōu tueŋ, ka dhil dhuk ciëen ku luui rin kɔc ëbën.” ³⁶Ku dɔm meth ku cɔl akääc kenhiim ku tëü yecin yekët ku lëk ke, ³⁷“Raan manh koor cit manh kënë lor ë rienkië, acä lor, ku raan ya lor, acie ŋen ye lor, ee Wä Aciëŋ toc ya.”

³⁸Nawën aköl dët ke lëk Joon ye, “Raan piöoc, yok aaci mony dët tiŋ keye jakrëc cuöp wei kɔc gup ë rienku ku acuk pëen rin acie raanda.” ³⁹Go Jethu lueel, “Duöckë ye pëen rin raan kəŋ looi rienkië, aciï lëu bi rot guɔ wel ku lëk ya kërac. ⁴⁰Rin raan ciï yo man, ee raanda. ⁴¹Wek alëk yic, raan we muɔc piu ë rin ye wek kɔc Raan ci lɔc ku dɔc, abä ariöpde yök.”

Ba raan dët thöoc kërac yic

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴²Na ye raan wëŋ menh tök kam ë mīthkă ku bä maan, ka ŋuëen tënë ë raan cit kënë, diët ci ruök yeth aləl dīt tet, ku pik wīr bi mou.

[⁴³të cii kãmden ë thou thïn, ku mac acie thou akölrïëëc ëbën.] ⁴⁴Ku na ye ciëndu yï cöl aloi awuöc, ke tæem wei, aŋuëën ba pïr pïr path kek ciëen tök, kek të bï yïn la cin karou ku cuet yï pan many cie thou akölrïëëc ëbën. [⁴⁵të cii kãmden ë thou thïn, ku mac acie thou akölrïëëc ëbën.] ⁴⁶Ku na ye cöökdu yï yãth awuöc yic, ke tæem wei, rin aŋuëën ba pïr pïr path ke yï ye ŋöl, kek të bï yïn la cök karou ku cuet yï pan mac. ⁴⁷Ku na ye nyiendu yï cöl aloi awuöc, ke ŋuët bei. Aŋuëën ba rot mat bääny Nhialic yic kek nyien tök, kek të bï yïn la nyin karou ku cuet yï pan mac. ⁴⁸Ee tëën areem yekë yök thïn acie thök, ë rin many pan mac acie many ye yor.

⁴⁹Raan ëbën abï lök ë mac cïmën ye ajuër lök awai.

⁵⁰Awai apath. Ku na thöök köu alëi ke ben dhuök thïn kädë? Rëërkkë kek awan mäath kamkun ku lakkë döör kamkun.

Jethu apiöoc wët liöïi

(Mt 19:1-12; Lk 16:8)

10 Go Jethu jãl tëwën ku ler Judia ku teem wär Jordan. Go kɔc juëc apai ben guëer tënë ye. Goke piöoc cïmënden thæer.

²Go Parathï kök bën tënë ye ku wickë bik deep wët ku thiëckë, “Na päl raan tieŋde ke cii path?”

³Go Jethu bëër, “Yeŋö cï Mothith lëk we wãthæer?”

⁴Gokë lueel, “Acï Mothith puöl bï moc athör liöïi göt, ku pël tik.”

⁵Go Jethu dhuök ke, “Mothith acï löŋ kënë gät we ë rin wärkuan dît aake cie yith ye lac gam. ⁶Ku wäär tueŋ cek Nhialic kɔc aaci cak moc ku tik. ⁷Ku rin ë wët kënë raan abï wun ku man nyään piny, ku le ker kek tieŋde, ⁸ku keek karou aabi ya many tök.’ Këya aaciï ben ya rou aa tök. ⁹Këya, na cï Nhialic ke puöl bï ya moc ku tik, ka cïn raan päl ŋek kamken.”

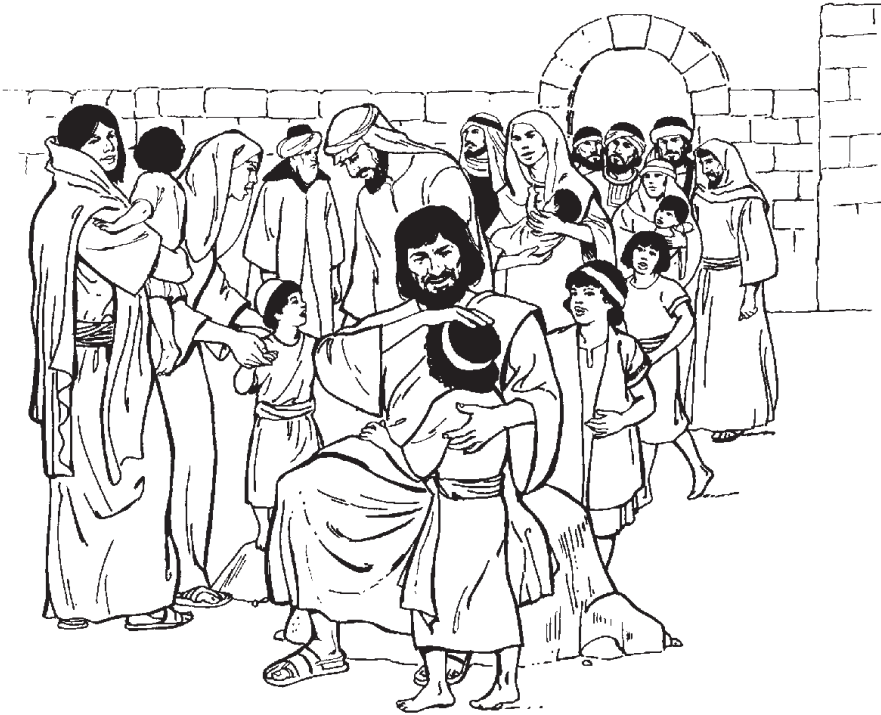
¹⁰Ku wën cï kek dhuk baai, ke thiëëc kacken ye buoŋth ë wët kënë. ¹¹Go lëk ke, “Na ye raan liöï tieŋde ku thiëek tiŋ dët, ka cï kërac looi tënë tiŋden tueŋ. ¹²Ku na ye tiŋ päl muonyde ku le mony dët thiaak, ka cï akɔr looi.”

Jethu adɔc mïth

¹³Kɔc kök aake ye mïth bëëi tënë Jethu bï ke bën dɔc, go kɔc Jethu buoŋth ke läät. ¹⁴Nawën la Jethu kë looi atuöccke tiŋ, ke dak puöu ku lueel tënë ke, “Calkë mïth aabö tënë ya, duökkë ke pën. Raan wïc ye bï la bääny Nhialic yic adhil gam cïmën ë mïth thiikä. ¹⁵Alëk we, raan wïc

9:43 Mt 5:30 9:47 Mt 5:29 9:48 Ith 66:24 9:50 Mt 5:13; Lk 14:34-35 10:4 L.rou 24:1-4; Mt 5:31
10:6 Cäk 1:27; 5:2 10:7-8 Cäk 2:24 10:11-12 Mt 5:32; 1Kor 7:10-11 10:15 Mt 18:3

Ku cɔɔl mith yelɔɔm ku tɛɛu yecin kenhiiim ku dɔɔc ke (10:16)

ye bi bääny Nhialic yök adhil wët Nhialic gam, cimën ye manh koor wët kɔc ke dhiëth ye gam.” ¹⁶Ku cɔɔl mith yelɔɔm ku tɛɛu yecin kenhiiim ku dɔɔc ke.

Raan ajak

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷Tëwën jiël Jethu geeu, ke raan riŋ tənë ye ku gut yenhiaal piny ku lueel, “Raan piöoc path yeŋö ba looi ba pîr akölriëc ëbën yök?”

¹⁸Go Jethu thiëc, “Yeŋö yin ye lueel lɔn yen apath? Acin raan path, ee Nhialic ë rot yen apath. ¹⁹Yin aŋic lööŋ Nhialic, ‘Duk raan nāk, duk tiŋ raan dët kɔr, duk kuëŋ wët lueth, duk cuëer, thek wuur ke moor.’”

²⁰Go bëer, “Raan piöoc, lööŋkä aaya theek tɛwäär koor yen agut cît ëmën.” ²¹Go Jethu döt apeï, ku nhiær ku lueel, “Ee tøk yen akëc looi, lɔr yaac kākku wei ëbën ku gam wëu tənë kɔc ŋöŋ, yin abi jiëk la yök pan Nhialic, ku bäär buuth ya.” ²²Wën piŋ yen wët kënë, ke meen ku jiël ke ci puðu dak, rin ë la kajuëc apeï.

²³Go Jethu yenhom wël kacken ye buoƙth ku lëk ke, “Abi yic riel tënë ajiëek bik la bääny Nhialic yic.”

²⁴Go kacken ye buoƙth gai ë wëlkä. Go Jethu ben ber yic tënë ke, “Miëthkië, yeŋö ril yen këya bi raan la bääny Nhialic yic! ²⁵Apuol yic bi thöröl bak with cök, tënë tē bi raan ajak la bääny Nhialic yic.”

²⁶Gokë ɲot ke gai apeɪ, ku thiëckë, “Na ye këya, ke yeŋa bi la pan Nhialic?”

²⁷Go Jethu ke döt ku bëer, “Acii raan bi lëu ë rot, bi gam tē këc Nhialic ye kony, rin Nhialic ë këriëec ëbën lëu, acin kë dhal ye.”

²⁸Go Piter rot ɲot ku lueel, “Na ɲo, ɲok kɔc ci kakkua ëbën nyään piny ku buoƙthku yi?”

²⁹Go Jethu bëer, “Ee yic, ku alëk we, kua raan ci panden nyään wei kek paan ë man ku nyiërakën, ku wun ku man ku miëthke ku kacke ëbën ë rienkië, ku rin wët Nhialic, ³⁰ciï käjuëc bi yök pan Nhialic. Abi bëëi juëc ku wämäthakën ku nyiërakën ku marakën juëc, ku miëth ku dum, ku kuöc ciëëŋ bi ye kuöc ciëëŋ aabi yök aya arak buoƙt. Kakkä aabi yök pinyhom ë tën, ku abi pir akölrüëc ëbën yök aköldä. ³¹Ku kɔc juëc tō tueŋ ëmën aabi döŋ ciëën, ku kɔc kök juëc tō ciëën aabi la tueŋ.”

Jethu ajam ë Thuonde kën yic diäk

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³²Nayɔn aköl dët Jethu kek kacken ye buoƙth, ku kɔc kök aake kuany dhël yic, ke la Jeruthalem. Ku Jethu ë tō tueŋ ku buoƙth kacken ye buoƙth ke ci nhiim mum. Ku kɔc awën biöth, ke ci riöc. Go Jethu atuöccke kathiäär ku rou ben caal tēden röt, ku lëk ke kë bi rot la looi tënë ye. ³³Ku lëk ke, “Ëmën, ɲok aala Jeruthalem tē bi Manh Raan la döm ku yëth bäny Itharel nhiim, ku kɔc piöc ë lööŋ. Ku abik tēm thou, ku thönkë bënyɲaknhom Roma mac baai bi la nök. ³⁴Ku abik läät ku buikë, ku ɲuutkë ku thatkë, ku näkkë, ku na ye nin kadiäk cök, ka bi pir ku ɲot rot raŋ yic.”

Käk wïc Jemith ku Joon

(Mt 20:2-28)

³⁵Nayɔn thëei ke Jemith ku Joon wëët Dhubedi bö tënë Jethu, ku luelkë tënë ye, “Raan piöc, awicku ba ɲo luöi kë buk thiëc tënë yi.”

³⁶Go Jethu ke thiëc, “Yeŋö wiëckë ba looi tënë we?” ³⁷Gokë dhuk ëlä, “Të nyuc yin thönydu nhom dieckdu yic nhial, ke yi cöl ɲo aa nyuc kek yi, raan tök löŋ cuëc, ku raan dët löŋ cam.”

³⁸Go Jethu lëk ke, “Wek aa kuc kē thiëckë, yēn abī baŋ apei ē nīnkā ku yēn abī nōk. Lëukë bāk gum cīmēndiē?”

³⁹Gokë bēēr, “Alëuku.” Go Jethu lëk ke, “Na cōkkë we nōk ayic, ka lëukë bāk gum, ⁴⁰ku acie yēn la riel ba raan nyuc kōŋdiēn cuēc ku kōŋdiēn cam kuany, ee Nhialic yēn abī ke yiēk kōcken cī guiēr ke.”

⁴¹Nawēn le atuuc kōk kathiäär piŋ, ke riääk puōth tēnē Jemith ku Joon. ⁴²Go Jethu ke cōl ēbēn ku lueel, “Aŋieckë lōn kōc cī gam bīk aa bāny kōc cie kōc Itharel aala riel kōc nhīim, ku aciī path bāk ciēt ke. ⁴³Ku kēnē aciī rot bī looi kamkun. Raan wīc ye bī ya raandit kamkun adhīl rot dhuōk piny bī ya luui rin kōc kōk. ⁴⁴Ku na ye raan wīc ye bī ya bēny kōc nhīim, ka dhil ya aluaŋ kōc ēbēn. ⁴⁵Cīmēn Manh Raan aya akēc bēn bī kōc bēn loony, aci bēn bī kōc bēn kony, ku gēm wēike bī kōc juēc waar thou yic.”

Jethu akony cōr bī daai

(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶Go Jethu kek kōcken ye buōth, ku kōc juēc kōk yēt gen Jeriko. Kaam wēn jiēl kek geeu, ke mony cōr ē kōc lim, cōl Timawuth ē rēēr dhēl yōu ke lim. ⁴⁷Nawēn piŋ lōn cī Jethu raan pan Nadharet yēēt, ke cōt rōl dīt, “Bēny Jethu yīn aŋäāth apei. Yīn ē wēn Debit cī Nhialic tooc. Kony ya.”

⁴⁸Go kōc kōk rēl ku yōökkë bī biēt, go ŋot kiu apei, “Wēn Debit kony ya.”

⁴⁹Go Jethu kōc ku lueel, “Cōlkkë.” Gokë cōl, “Jōt rot, yīn aye bēny cōl.”

⁵⁰Go rot puur abā alanhden acuat lööny wei yekōu ku riŋ tēnē Jethu.

⁵¹Go Jethu thiēc, “Yeŋō wīc ba looi tēnē yī?” Go cōr lueel, “Bānydiē, awiēc ba bēn daai.”

⁵²Go Jethu lëk ye, “Lōr, gamdu aci cōl apuol.” Go daai nyin yic, ku buōth Jethu.

Jethu aci la Jeruthalem ke ciēm yai

(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

11 Nawēn nīn kōk cōk ciēēn, ke Jethu kek kōcken ye buōth la Jeruthalem. Ku tēwēn cī kek thiōk kek Bethpeec ku Bethani, tēthiääk kek gōn Olip, ke Jethu tooc kōcken ye buōth karou tueŋ, ²ku lëk ke, “Lak bēēi tō tueŋ yiic ku tē yēet wek, ke wek aabī akaja cīn raan cī kaŋ cath ye yōk ke mac. Luōnykë ku bēēikë. ³Na le raan thiēc we, ke luelkë, awic Bānyda, ku abī dhuk ēmēn thiin.”

⁴Gokë la ku yökkë manh akaja ke mac yöt thok, dhël yçu. Tëwën lony kek ye, ⁵go kɔc ke kääc tēthišk ke thiëc, “Yeḡo luɔikë, lony wek manh akaja?” ⁶Gokë lëk ke cīt tēwën cī Jethu ke than thīn. Go pāl ke ku jiëlkë. ⁷Gokë manh akaja yāth tēnë Jethu ku kumkë kōu alāthken, ku nyuc Jethu yekōu. ⁸Kɔc juëc aacā alāthken thieth dhël yic, ku kɔc kōk aacā ayōr tiim dhoḡ dum yiic, ku thiethkë ke dhël yic aya.

⁹Go kɔc ke tō yenhom tueḡ, ku kɔc ke buoḡh Jethu, yai looi ku yekë wak ëlä,

“Lecku Nhialic! Bëny dɔc raan bö ë rienku,

¹⁰Nhialic dɔc bäány wāda Debit bö! Lecku Nhialic!”

¹¹Ku jɔl la Jeruthalem ku bek luaḡ Nhialic ku ciëth këriëc ëbën. Nawën cī piny guɔ cuɔl, ke dhuk Bethanī kek atuōöcke kathiäär ku rou.

Jethu acī tim wak bī riau

(Mt 21:18-19)

¹²Nayoḡn nhiäk, tēwën jiël kek Bethanī, Jethu ë nëk cɔk. ¹³Nawën ke tiḡ tim cīt ḡaap ke cī nhom thiāḡ ayōr, go la cɔl bī yök ke cī luɔk. Nawën le yet ke yök ke ayōr kepëc, rin tēden ye yen luɔk aḡoot. ¹⁴Go Jethu lueel, “Acīn raan kɔḡ miëthku ben cam lanayoḡn.” Ku wët kënë ëci kɔcken ye buoḡh piḡ.

Jethu acī la luaḡ Nhialic

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵Nawën lek yet Jeruthalem, ke Jethu la luaḡ Nhialic, ku cop kɔc kāḡ yaac ayeer kal luaḡ Nhialic yic. Ku wel agen kɔc war wëu yiic, ku thöc kɔc yɔc wei ë kuōr.

¹⁶Ku cī kuat raan la kë muk pāl bī ret luaḡ Nhialic lööm.

¹⁷Ku jɔl kɔc piōc, “Acī gōt ëlä athör theer wël Nhialic yiic, ‘Luaḡdië acī looi bī ya tēn ye kɔc wuōt ëbën rōök thīn, ku yeen acäk wel bī ya luaḡ cuër.’”

¹⁸Wët kënë acī kɔc kāk Nhialic ku kɔc piöc lööḡ piḡ ku wickë dhël nëk kek ye. Ku keek aake cī riōc Jethu rin cī kɔc ëbën puōth miet piōcde yic.

¹⁹Nawën la thëi bën, ke Jethu kek atuōöcke jiël geeu.

Atuuc Jethu aacī tim wäär tiḡ ke cī riau

(Mt 21:20-22)

²⁰Nayoḡn nhiäk dëët, tēwën kueny kek dhël yic, ke ke tiḡ tim cīt ḡaap wäär cī Jethu wak ke cī riau. ²¹Go Pīter këwäär cī Jethu lueel tak ku lueel, “Raan piöc tiḡ tim wäär ca wak acī riau.”

²²Go Jethu bëër, “Gamkë Nhialic. ²³Wek alëk yic, na le raan yöök gɔn kënë, cuat rot wīir, ku cī diu ku gem lɔn bī kē cī lueel rot looi, ka tiinj rot. ²⁴Këya, alëk we, kuat kē thiëc tē rōök yīn, gam lɔn bī yīn ye yök, ku kē wic aba yök. ²⁵Ku tē rōök yīn, ke yī pël wët piny tënë raan dët, rin bī Nhialic adumuöömku päl piny aya. [²⁶Na cīi wët ye päl piny tënë kɔc kök, ke Nhialic acīi awäcdu pël piny.]”

Bäny Itharel aa riel Jethu yööŋ yic

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷Gokë ben dhuk Jeruthalem, ku tēwën cieth Jethu kal luaŋ Nhialic yic, ke bānydīt kāk Nhialic ku kɔc piöoc ë lööŋ ku jɔl aa kɔcdīt baai, bö tënë ye. ²⁸Ku thiëkkë ëlä, “Ee yīn ye riel nõ tō yīguöp ye yīn luui këlä? Ku yeŋa yīk yī ë riel kënë ba keek aa looi?”

²⁹Go Jethu bëër tënë ke, “Wek aba thiëc wët kënë aya, na bëër kē, ke wek aba lëk raan cā yīek riel ye yeŋ kākka looi.” ³⁰Lëkkë ya, “Joon raan kɔc muɔɔc nhīim, yök riel yen kɔc gām lökwëi tënë Nhialic, aye rielde ë rot?”

³¹Gokë guëek yic kamken ku luelkë, “Na luelku, ‘Ke yök tënë Nhialic,’ Ka thiëc, ‘Aye nõ kēc wek wëtde gam?’ ³²Ku na luelku, ‘Ke rielde ë rot,’ ke yök aa jöny keek rin cī raan ëbën ye gam.” ³³Gokë dhuök Jethu, “Akucku.”

Go Jethu lëk ke, “Na ye këya, ke wek aacā lëk riel ye yeŋ kākka looi.”

Jethu acī jam ë waal bī rëec bāny nyuɔɔth

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

12 Nawën ke Jethu jam waal tënë kɔc man ye ëlä, “Monytui ëcī dom looi ku cum yic tiim ë luɔk ku rɔk. Ku looi tēn ye mīth tim guör thīn bīk ya mōu. Ku wec kät piny. Ku jɔl dom riöp yic kɔc kök, ku le keny wun dët. ²Nawën le tē cī tiim luɔk thööŋ, ke tooc aluɔnyde tënë ke bīk la gām abäkke. ³Gokë alony dɔm ku thatkë ku copkë ciëen yecin. ⁴Go raan la dom alony dët ben tooc, gokë yup nhom, ku banjë apēi. ⁵Go alony dët ben tooc, gokë nõk, ku jɔlkë aloony kök aa that ku näkkë aloony kök. ⁶Ku ë manhde yen ëcī jal döŋ bī ben tooc. Go jäl tooc ku lueel, ‘Anjic abīk la theek,’ ⁷Go kɔc awën cī riöp dom yic lueel ë kamken, ‘Kënë ë manh raan la dom, bī käng lök thɔn aköldä. Bäk näkku ku kākka aabi döŋ kek yo!’ ⁸Gokë dɔm ku näkkë ku cuetkë guäpde wei.”

⁹Ku jɔl Jethu ke thiëc, “Yeŋö bī raan la dom looi? Abi bën ku nēk kɔc awën cī riöp dom yic. Ku riöp dom yic kɔc kök. ¹⁰Këckë wët cī göt athör theer wël Nhialic yic kënë kaŋ kueen?”

‘Mën wäär yen cī atëet kuc, yen acī bën a mën ril apeī.

¹¹Kënë ë ye luoi Bëny,
ayeku tiŋ ke path ku dhëen ɣonyin!”

¹²Go bány Itharel puõth dak ku wickë bik ðam, rin acik ñic lón jiëem Jethu ë rienken. Ku rin riõc kek kóc juëc tō thīn, gokë puõl ku jiëlkë.

Jethu awic bi wëen wët ajuër

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³Go kóc ke man Jethu, Parathī kōk, ku kóc Antipāth Yërot tuõc tënë ye bik la wëen, bi wët rac lueel. ¹⁴Ku bik ku luelkë tënë ye, “Raan piõc, aŋicku yīn ë jam yith. Yīn acie diëer kāk ye kóc kōk tak. Ku yīn acie diëtten ye kuëc nom. Ku yīn ë kóc piõc bik kāk wic Nhialic looi dhël la cök. Lëk ɣo na ye täktäku, buk ajuër dhiel aa gam, ɣok kóc Itharel tënë Cithër Bënyŋaknom, kua cuk bi gām ye?”

¹⁵Ku Jethu ëcī ruënyden ñic, ku bëer, “Yeŋö wic wek ye bāk ɣa deep ë wët? Bëiikë ë wënh këne ba tiŋ.”

¹⁶Gokë jal yiëk wëeth. Goke thiëc, “Ye nom ŋa, ku ye rin ŋa kākka cī giëet wëeth kōu?” Gokë bëer, “Aa kāk Cithër Bënyŋaknom.” ¹⁷Go Jethu lëk ke, “Gämke Cithër Bënyŋaknom këde, ku gämke Nhialic këde.”

Gokë puõth dak rin cī Jethu ruënyden ñic.

Nhialic abi kóc cī thou cöl aa ben pīr

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸Nawën ke kóc kōk akut Thaduthī. Akut cīi ye ye gam lón bi Nhialic kóc cī thou ben cöl apīr, bō tënë Jethu ku thiëckë ëlä, ¹⁹“Raan piõc, Mothith acī lōŋ göt ëlä tënë ɣo, ‘Na thou wämënh ë raan, ku nyiëen tik piny ke cīn mīth, ke wämënh koor ala ɣöt tik bi mīth dhiëeth ɣon mënhe.’ ²⁰Na thöönku lón tō mīth tik thīn kadhorou. Ku thiëk wën dīt ku thou ke cīn mīth. ²¹Go wën buõth ye la ɣöt tik ku thou aya ke cīn mīth cī dhiëeth. Ku loi këne rot aya tënë mënhe ye kek diäk. ²²Ku looi rot këya tënë wämāthakën kōk, keek ëbën kadhorou acīn mīth cīk nyään piny. ²³Ku lek tueŋ ku thiëckë, tē le kóc cī thou röt jöt aköldä, bi ya tiŋ ŋa rin cī yen rëer ke ke ëbën kadhorou?”

²⁴Go Jethu bëer, “Wek aa kóc ril nhīim cīn kë ñieckë, rin cīi wek wël cī göt athör thëer wël Nhialic yic ye gam. Ku acäk ye gam aya lón bi Nhialic kë ye lueel ka bi looi, lëu bi looi. ²⁵Rin tē le kóc cī thou röt jöt, aacīi bi thiëck ku aacīi bi thiaak, aabi rëer kecīt atuuc nhial. ²⁶Ku na ye rin wët bi kóc cī thou röt jöt, ke we këc athör cī Mothith göt kuen

rin bun dëp, tēwäär cī Nhialic jam tēnē ye elä, ‘Yen ë Nhialic Abaram, ku Ithäk ku Jakop.’ ²⁷Kɔc cī thou ke ɲic Nhialic aa pīr alanden. Yeen ee Nhialic kɔc pīr, ku kɔc cī thou aya. Acäk wuöc!”

Löŋ ril lēu bī theek kam ë lööŋ

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸Raan piöoc lööŋ kɔc Itharel ë tō thīn tēwēn teer Jethu wēl kek Thaduthī. Na le tiŋ ke Jethu ye wēlken ɲiac bēēr, go bēn tēnē ye ku thiēc, “Ye löŋ nen yen ril apeī kam lööŋ?”

²⁹Go Jethu bēēr, löŋ ril akīn, “Piɛŋkë kɔc Itharel, Bānyda ë Nhialic ku ee tōk. ³⁰Nhiar Bēny, Nhialicdu pušu ebēn, ku wēiku ebēn, ku nhiamdu ebēn, ku rieltu ebēn. ³¹Löŋ dēt ril ye kek rou akīn, yīn adhil raan dēt nhiaar cīmēn nhiēer yīn rot. Acīn löŋ dēt ril apeī wār ë lööŋkă karou.”

³²Go raan piöoc ë lööŋ lueel tēnē Jethu, “Ee yic raan piöoc cīt tē ca luēl ye, acīn Nhialic dēt, Nhialic ë tōk. ³³Ku raan adhil Nhialic nhiaar piānde ebēn, ku nhiamde ebēn, ku rielde ebēn. Ku adhil raan dēt nhiaar cīmēn nhiēer yen rot. Lööŋkă karou kek adhil ë theek, tēn tē bī Nhialic năk ɣök ku dor ë yīik nhīim.”

³⁴Wēn tiŋ Jethu ye ke cī bēēr apath, go lēk ye, “Yīn acī mec kek bāny Nhialic.” Ku tēēn acīn raan kam kɔc man Jethu cie ben thiēc.

Jethu acī kɔc piöoc lɔn yen raan ë tooc Nhialic

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵Tēwēn piöoc Jethu luaj Nhialic, ke lueel, “Aŋiäckë lɔn ye kɔc piöoc ë lööŋ kɔc Itharel ye lueel lɔn Raan cī lɔc ku dɔc, abī ya raan dhiēnh Debit? ³⁶Debit guṣp ecī Wēi Nhialic yöök bī lueel elä,

‘Acī Nhialic lueel tēnē Bānydiē, “Nyuc ë tēn kōŋdiēn cuēc, yet tē bī ɣen kɔc aterdu dhuök ciēen yicök.”’

³⁷“Ye kēdē ye Raan cī lɔc ku dɔc manh Debit, ku yeen aye Debit cɔl ‘Bānydiē?’”

Jethu alēk kɔc bīk röt tiit kɔc gēt lööŋ Itharel

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

Ku kɔc juēc awēn cī wēt Jethu piŋ aacī puöth miēt. ³⁸Tēwēn piöoc yen ke ke lueel, “Tietkë röt, ku duökkë kɔc piöoc lööŋ kɔc Itharel ye kiēt. Kɔc cath kek alēthken dīt bār, röt teem ɣōn ɣɔc yic bī ke aa muöth athēk. ³⁹Ayekë nhiaar bīk nyuc tueŋ thöc kɔcdīt tēn amat, ku ɣōn path

aköl yai, ⁴⁰ku keek aa kāk lëer tuḵḵor nyin, ku röökkë apei bīk kɔc wəŋ lɔn puoṭh kek. Kɔckä, aabi tēm awuḵḵdit tet apei!”

Ajuër lëer

(Lk 21:1-4)

⁴¹Tëwën cī Jethu nyuc tē ye wëüu juaar thīn luaŋ Nhialic, ke döt kɔc juëc wëüu cuat kënë ajuër yic. Ku kɔc juëc ajiëek aake cī wëüu juëc ya tääu thīn. ⁴²Nawën ke lëer aŋäj bö ku cuet wëüu reen lik thīn. ⁴³Go Jethu lueel tënë kɔcken ye buoṭh ëlä, “Wek alëk yic, lëer kënë aci Nhialic këden cī juaar nhiaar tënë kɔc kɔk ëbën. ⁴⁴Rin keek aa cīk juaar wëüuken juëc yiic, ku yen aŋäjë, aci kënë bī yen pīr dhuol thīn ëbën.”

Luaŋ Nhialic Jeruthalem abī thuḵḵor piny

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

13 Tëwën jiël Jethu luaŋ Nhialic, ke lueel raanden tōŋ ye buoṭh tënë ye, “Raan piöc, tiŋ, ye luaŋḵit dhëëŋ ḡö kënë!”

²Go Jethu bëër, “Yöötdit dhëŋ ye tiŋkä, aabi thuḵḵor piny ëbën, ka cīn ael tōŋ bī kōc ael dët nhom.”

Acī Jethu lëk atuḵḵcke lɔn bī ke maan

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³Tëwën rëer Jethu gɔn Olip nhom, ke cī yenhom wël luaŋ ë Nhialic, ke thiëc Pīter ku Jemith ku Joon ku Andria wën rëer kek ë röt. ⁴“Lëk ḡo, ye nen bī kënë rot looi? Ku yeŋö bī ye nyuoṭh lɔn cī tēn bī kākä röt looi thiëk?”

⁵Go Jethu lëk ke, “Tiëerkë nhīim ku duḵḵkë röt cɔl aduḵŋ. ⁶Kɔc juëc aabi bën ë rienkië, ku ye ŋek lueel, ‘Ke yen Raan cī lɔc ku dɔc,’ ku aabi kɔc juëc duḵŋ. ⁷Të tiŋ wek tɔŋ ke loi röt aköldä, bī dhiëëth ayi kɔc wuḵn tök röt nök, ke duḵḵkë diëer, kākä adhil röt looi. Ku käreec kɔk aabi röt looi aya, ku acie lɔn cī thök ë piny bën. ⁸Rin kɔc paan tök aabi kenhīim tuḵḵom ku thërkë, ku wuḵt aabi thör kamken. Ayiëëkyiëëk piny juëc aabi röt looi bëëi juëc yiic. Ku cɔŋḵit apei abī tōu thīn. Kākä kek aa kāk tueŋ.”

⁹⁻¹⁰Ku lëk Jethu atuḵḵcke, “Wët Nhialic abī kaŋ lëk kɔc ë pinynhom ëbën, ke thök ë piny këc bën. Muḵḵkë wenhīim bāk puoṭh riel käreec bī we yök yiic. Wek aabi kōc bāny nhīim ë rienkië bāk ke lëk Wët Puoṭh Yam. ¹¹Ku tē dɔm we ku yëth we luk yic, duḵḵkë diëer tē bī wek la jiëem thīn. Lak tueŋ ke we piöc wëtdië pinynhom ëbën rin acie wek jam, ee Wëi Nhialic.” ¹²Ku ben Jethu lueel, “Raan kek wämënh aabi röt aa gaany bīk röt cɔl anak. Ku wärken mīth aabi miëthken luom, ku

mīth aabī kɔc ke dhiēth ke luɔm bī ke cɔl aa nāk aya. ¹³Kɔc ēbēn aabī we maan rienkiē. Ku raan bī ye puɔu dɛet agut tē bī yen thou, abī pīr akōlriēec ēbēn.”

Kēreec bī rot looi tēnē kɔc Jeruthalem

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴Piēŋkē alēk we aya, “Ala akōl bī wek kērac apei tiŋ. (Raan kuēn adhīl wēt kēnē deet yic.) Na rēēr Judia ku tiŋ ē kēnē, ke yīn adhīl riŋ gat nhīim roor ba la thiaan.

¹⁵⁻¹⁶“Ku raan tō dom yic acīi ben dhuk baai bā alanhde la lōom. Ku raan rēēr ayeer, acīi ben la yōt bī la guik kē nyieei. ¹⁷Diāār liec ku diāār muk mīthkor aabī gum apei dīt ye nīnkā. ¹⁸Rōōkkē bī rōt cīi loi wiir yic rut. ¹⁹Kɔc aabī gum apei ye nīnkā, gum kēc kē kaŋ yōk tēwāār cek Nhialic kɔc agut cīt ēmēn. Ku acīi rot bī ben looi. ²⁰Na kēc Bēny looi bī nīnkā cɔl alik, ŋuōt acīn raan cī pīr. Ku rin kɔcken cī kuany, acī nīn cɔl alik.

²¹“Wek alēk kēnē, ‘Na le raan yōok we tiēŋkē Raan cī lɔc ku dɔc kīn,’ tēdē ke lueel, ‘Tiēŋkē yen akan!’ Ke duōkkē gam. ²²Rin kɔc juēc abī bēn ku lueel ŋek, ee yen Raan cī lɔc ku dɔc, ku lueel raan dēt ē yen raan kāk Nhialic tiŋ, ku looi kārīl apei kɔc gōi. Ku mārkkē kɔc kōk cī Nhialic kuany, tē lēu kek ye. ²³Tietkē rōt, kēriēec ēbēn alēk we ēmēn bāk wenhīim tiit kāk bī bēn!

Akōl bī Manh Raan bēn

(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴“Awiēc ku bāk ŋic aya, ye nīnkā, tē cī kɔc jal gum apei, akōl abī kum nyīn bī piny cuɔl, ku pēei acīi bī ruel. ²⁵Kuel aabī rōt yāāk ku lōonykē. ²⁶Ku Manh Raan abī tiŋ ke bō pial yiic kek diik ku riēdīt apei. ²⁷Ku yeen abā atuuc nhial tooc bīk kɔcken cī lɔc kuōōt yiic pinyinhom ēbēn.

²⁸“Ŋiēcckē ē kēnē tim cīt ŋaap, tē looi yen yōōk ku looi yīth, ke kēr acī thiōk. ²⁹Kēya, tē tiŋ wek kākka ke loi rōt, ke ŋiēcckē lɔn cī yen thiōk apei. ³⁰Alēk we, wek aacīi bī mār tē cɔk kākka rōt looi. ³¹Nhial ku piny aabī liu, ku wētdiē acīi bī kaŋ mār.

Rēēr yī cī rot guir

(Mt 24:36-44)

³²“Acīn raan ŋic akōl bī kākka rōt looi. Na cɔk atuuc nhial, ayī Wēnde, ka cīk ŋic, ē Wā rot yen aŋic ye. ³³Rēērkkē we cī rōt guir rin wek akuc

13:13 Mt 10:22 **13:14** Dan 9:27; 11:31; 12:11 **13:15-16** Lk 17:31 **13:19** Dan 12:1; Ny 7:14

13:24 Ith 13:10; Edhe 32:7; Juel 2:10, 31; 3:15; Ny 6:12 **13:25** Ith 34:4; Juel 2:10; Ny 6:13

13:26 Dan 7:13; Ny 1:7 **13:32** Mt 24:36

aköl bi kënë rot looi. ³⁴Kënë, acit kënë rot looi tënë raan la keny, ku nyiëñ aluɔɔnyke baai, ɲek ke luɔide. Ku lëk raan ci nyiääñ baai thok bi rëer ke tit akolaköl. ³⁵Këya, wek adhil rëer we tit aya, rin acäk ɲic yen tē bi Bānydun bēn thīn, lɔn bi yen bēn thēēi, ku lɔn bi yen bēn wēēr ciel yic, ku lɔn yen dhiēn thɔn ajiṯh, ku lɔn yen nhiāknhīāk ē rial. ³⁶Na guɔ bēn, ke we cā yök we nin. ³⁷Kē ya lëk we, alëk kɔc ebēn. Rëēr kē we tit, ke we tir nhiim!”

Amat nēk Jethu

(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

14 Nin karou Yan Ayum cīn yic luɔu nhom tueñ, kɔcdit kāk Nhialic ku kɔc piöoc lööñ aake wic tē bi kek Jethu ðeep thīn, bik ðəm ke kuc ku nakkē.

²Ku luelkē, “Acuk ðəm aköl yai, ɲok aabi tiit bi kɔc juēc kañ jāl, rin na ðəmku ku nakku, ke kɔc ɲoot yai yic, tēdē ke kɔc juēc aa thār kek ɲo.”

Maria aci tē theek yen Jethu thīn nyuɔɔth

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³Ku tēwēn rëer Jethu Bethanī pan raan atuēt cɔl Thaimon, tēwēn mīth yen, ke tik bō kek tōny koor cī cuēec ē tiɔm ril la yic miök ɲir cɔl naar, ye ɲɔc wēēu juēc apei. Ku kuem thok ku luuñ miök Jethu nhom ebēn. ⁴Go kɔc kōk ke rëer thīn puṯh dak ku jiεmkē kamken. “Yeñö tuuk yen miök ɲir? ⁵Miök ɲir kënë ɲuṯ aci ɲaac wēēu juēc wār wēēu ye ðəm raan ē ruṱn tōk, ku yik wēēu kɔc ɲōñ.” Ku nyienykē tik apei.

⁶Go Jethu luel, “Pälkē, yeñö nyieeny wek ye? Aci kēpath looi tënë ɲa. ⁷Rin kɔc ɲōñ aabi rëer kek we akolaköl. Ku na wiëckē bāk ke kony ka luɔikē. Ku ɲen aci bi rëer kek we akolaköl. ⁸Tiñ kënë, aci kē lēu bi looi tënë ɲa looi. Aci bēn bā bēn tɔc bi guāpdiē guir bi jal thiök. ⁹Wek alëk yic, kuat tē bi Wēt Puṯh Yam piṱc thīn pinynhom, kē cī tiñ kënë looi, abi ɲa luel bi ye a tak.”

Judath aci Jethu ɲaac

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰Nawēn ke Judath, raan tōñ atuuc kathiäär ku rou, la tënë kɔcdit kāk Nhialic bi Jethu la luɔm tēnē ke. ¹¹Gokē puṯh miet apei wēn piñ kek wētde, ku thɔnkē lɔn bi kek ye gām wēēu juēc. Ku jɔl tē bi yen Jethu ðəm thīn wic.

Jethu aci mieth yai cam kek atuöcke

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 15:21-50)

¹²Nawën aköl tueŋ Yandit Ayum cïn yic luou, nëk amël rin yai, ke Jethu thiëc kacken ye buoŋth ëlä, “Ye tēnen wic yin yo buk mieth yai la guir thīn?”

¹³Go Jethu kacken ye buoŋth tooc karou ku lëk ke, “Lak geu Jeruthalem, ku wek abi röm kek raan yëc tööny piu, biaathkë, ¹⁴pan le yen thīn, ku lëkkë raan la baai. Aye Raan piöoc lueel, ‘Ye yōn nen bi yen mieth yai cam thīn yok kackiën ya buoŋth?’ ¹⁵Ku abi we nyuōth yōn nhial lääu yic cī guir yic. Guierkë miethda ë tēn.”

¹⁶Go koc ye buoŋth jäl ku lek geu Jeruthalem, ku yökkë keriëc ëbën cīt tēwën cī Jethu ye lëk ke thīn. Ku jölkë mieth yai guir.

¹⁷Nawën la thēi bën, ke Jethu bö kek atuöcke thiäär ku rou. ¹⁸Tēwën mīth kek, ke lueel Jethu, “Wek alëk yic, raan tök kamkun abä luom ku ë raan mīth kek ya.”

¹⁹Gokë puōth riääk ku jölkë gäi ku thiëckë tök-tök, “Makei! Ye yic? Ye yen?” Ku riëkkë puōth apei.

²⁰Go Jethu bëër, “Ee raan tök kamkun wathiäär ku rou, raan yecin rek aduök yic kek ya. ²¹Ee yic, Manh Raan abi nöc cīt tē cī gät ye rienke athör thëer wël Nhialic yiic. Ku raan bi ye luom abi gum apei. Ku aŋuëën tēnë ye diët kēc cak dhiëeth.”

Guirku röt apath buk guöp Bëny röm

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Kor 11:23-25)

²²Tēwën mīth kek, ke Jethu löm ayup ku döc, ku beny yic ku gëm ke ku lueel, “Lömkë kënë, ku camkë, kënë ee guäpdie.”

²³Ku lööm aduŋ cī thiän muön abiëc, ku leec Nhialic ku gëm ke, ku dekkë thīn ëbën, ²⁴ku lueel tēnë ke, “Kënë ë riemdië, riem ë döör kek Nhialic, bi kuër rin koc ëbën. ²⁵Alëk we, yen acii bi ben dek muön abiëc pinynhom tēn kek we, yet aköl bi yok ye dek yodhie pan Nhialic.”

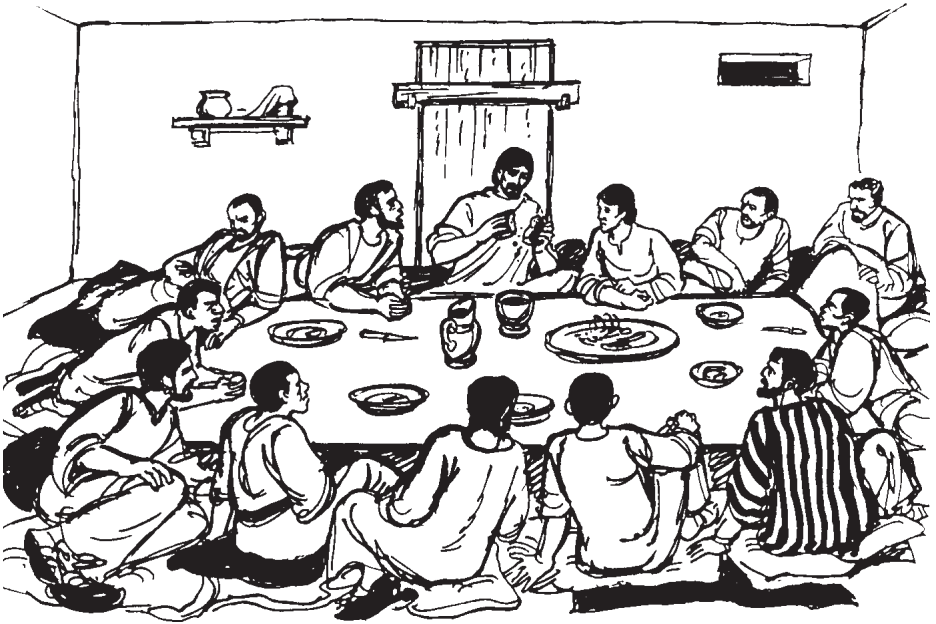
²⁶Nawën cik jal thök ke ket waak, ku lek gōn Olip cök.

Jethu aci kë bi Piter ye jai lueel

(Mt 26:51-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷Ku lueel Jethu tēnë ke, “Wek kackië, wek aabi kat ya cimën këwäär cī göt athör thëer wël Nhialic yic ëlä, ‘Yen abä abiöök col anak ku amël abi wëer.’ ²⁸Ku tē cī yen jöt raŋ yic, ke yen abi kaŋ la Galilia ba we la tiit thīn.”

²⁹Go Piter lueel tēnë ye, “Yen acii bi kat tē cök koc ëbën kat!”

Lömkë kënë ku camkë, kënë ee guäpdïë (14:22)

³⁰Go Jethu lueel tënë ye, “Alëk yì, ë wëër kënë, ke thon ajith kéc kiu rou, yin abä jai arak diäk.”

³¹Go Pïter dhuök ye, “Na cök ya nõk kek yì, ke yin acä bï kañ jai.” Ku lueel atuuc kõk ëbën këya.

Jethu aröök ke ñic lon bï ye nõk

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³²Nawën ke Jethu kek kacken ye bucõt la tē ye cöl Jethemani, ku lueel tënë ke, “Nyüöckë tēn ku yiënkë, yēn ala röök.” ³³Ku cöl Pïter ku Jemith ku Joon bïk la kek ye. Ku jöl rëer ke nēk atiëël, ku dhieeu apeï yepuü. ³⁴Ku lueel tënë ke, “Yēn adhiau puü apeï, ee thou guöp. Rëërkë tēn ku yiënkë.”

³⁵Ku le tueñ tēthin-nycõt, ku rëeny rot piny ku röök ëlä, “Na lëu rot, ke këræc tit ya aciï bö.” ³⁶Ku lueel, “Wä, yin ë keriëc ëbën lëu, nyaai ë këræc kënë tënë ya. Ku acie wët piändië ë wët piändu.”

³⁷Nawën ke dhuk tënë ke ku yökke ke nïn.

Go lueel tënë Pïter, “Thaimon, nienkë? Cäk yiēn tēthin-nycõt?” ³⁸Ku lueel tënë ke, “Yiënkë ku röökkë bï we ciï them jakræc. Puü ë gam ku guöp acin riel.”

³⁹Ku ben jäl ku le röök cimën awën. ⁴⁰Go ben dhuk tēnē ke, ku ben ke yök ke nin, rin cī nīn ke göök apei. Ku muumkē nīim kē bīk lēk ye, rin cī kek gup riöc.

⁴¹Nawën dhuk tēnē ke kēn ye kek diäk, ke thiëc ke, “Ŋot we nin! Lääŋkē? Ŋieckē lōn cī tēn nīn thök, tiēŋkē Manh Raan aci luom kōc rec. Ēmēn, tē bī ye jäl thōn kōc rec aci yēēt. ⁴²Raan cā luom aci bēn. Jatkē röt, lokku buk rōm.”

Jethu aci dōm

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³Tēwën ŋot jīem yen, ke Judath raan ye kek thiäär ku rou bō ke cath kek kōc juēc muk paal ku atuel, ke cī kōcdīt kāk Nhialic, ku kōc gät lööŋ, ku kōcdīt baai tooc. ⁴⁴Ku Judath ēcī kōc awën cath kek ye, lēk tē bī kek raan wickē bīk bēn dōm ŋīec thīn, ēlä, “Raan ba muōth ku ciem yen ē raan wiēcckē, damkē ku kuathkē ku tietkē röt ē kacke apath.”

⁴⁵Kaam wēn yēēt Judath, ke la tēnē Jethu nyin yic ku lueel, “Bēny.” Ku muōth ke ciim. ⁴⁶Gokē dōm ku derkē. ⁴⁷Go raan tōk kam kōc ye buōth wēn kääc thīn palde miēt bei ku tōk alony lui pan raandīt kāk Nhialic yic abī tēm wei ⁴⁸Go Jethu ke thiëc, “Cāk bēn we muk atuel ku paal bāk ya bēn dōm. Cāk tak lōn ye ŷen raan kōc rum? ⁴⁹ŷen ē rēer ke we akōlakōl ya piöc luaŋ Nhialic, ku wek aa kēc ya dōm. Ku kēnē aci rot looi ē rin bī kē cī gōt athōr theer wēl Nhialic yiic yenhom tiēŋ.”

⁵⁰Ku jōl kōcken ye buōth nyään piny ku ketkē. ⁵¹Ku riēnythii dēt ceŋ alanh acuat ē buōth Jethu. Nawën wic kōc awën kuath Jethu bīk dōm, ⁵²ke nyiēŋ alath kecin ku ket kecin kē ceŋ.

Jethu aci yāth luŋ bāny Itharel yic

(Mt 26:5-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³Ku jōlkē Jethu yāth pan Kaipa luk yic, cī bāny kāk Nhialic ku kōc piöc lööŋ, ku kōcdīt baai kenhīim mat thīn. ⁵⁴Ku Pīter ē biōth ke mec kōc cōk ciēen agut tē yeet yen luk yic. Ku nyuuc bī yōc aya tēwën yōc kōc bāny tiit thīn. ⁵⁵Bāny kāk Nhialic aake cī nyuc bīk Jethu wic guōp awuōc cī looi, rin bī kek ye tēm thou, ku acīn awuōc cīk yök. ⁵⁶Kōc juēc aake cī Jethu luom ē lueth ku wēlken akēc rōm.

⁵⁷Nawën ke kōc kōk jōt röt, ku lueelkē luenh kēnē Jethu guōp. ⁵⁸Acuk piŋ ke lueel, “ŷen abī luaŋ Nhialic cī raan looi kēnē thuōr piny, ku na ye akōl ye nin diäk, ke ŷen abī dēt buth nyiende, ke cie kēnē ē looi raan.” ⁵⁹Agut ke aya aa kēc wēlken rōm.

⁶⁰Go Kaipa rot jət kenhiim ku thiëec Jethu, “Cin kë dhuk nhom wël cì luɛɛl yiguöpka yiic?”

⁶¹Go Jethu biet ku cii jam. Go Kaipa ben thiëec, “Ye yök yipuou ye yin Raan cì lɔc ku dɔc, Manh Nhialic yeku door?”

⁶²Go Jethu bëër, “Ee yen, ku wek aabi Manh Raan tiŋ ke cì nyuc cueny Nhialic ŋic kãŋ looi ëbën, ku bëi ke pial nhial.”

⁶³Go Kaipa alãthke rɛt yiic yekou ku lueel, “Yejö ŋot wicku kɔc kök bi ben jam kãk cì looi. ⁶⁴Wek aci tẽ tɔɔn yen Nhialic thïn piŋ. Yejö yen wëtdun?” Gokë mat yic kedhie bi dhiel nõk.

⁶⁵Ku jɔl kɔc kök Jethu aa ŋuööt. Ku derkë nyin ku guutkë kecin ku yöökkë, “Mæek raan yï gut.” Ku dɔm apuruuk ku biëkkë.

Pïter ajei Jethu

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

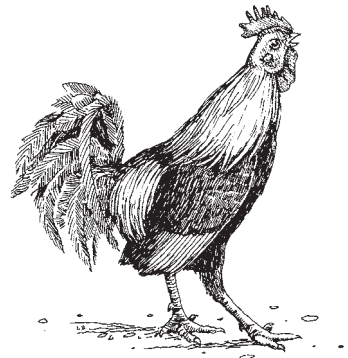
⁶⁶⁻⁶⁷Tëwën rëer Pïter piiny ke yɔc mac, ke nyan lui pan Kaipa bö. Ku tëwën tiŋ yen Pïter, ke döt apei ku lueel, “Yiin aya, yin yï rëer kek Jethu raan Nadharet.”

⁶⁸Go jai, ku lueel, “Yen acii raandun ye lueel ŋic dien. Ku kë ye lueel acã cak deet yic aya.” Ku ler ayeer. Ku kaam thiin awën, ke thɔn ajith kiu.

⁶⁹Go nyan awën tiŋ ku ben lëk kɔc kãac thïn, “Mony kënë ë raanden.” ⁷⁰Go Pïter ben jai. Ku kaam awën, ke lueel kɔc ke kãac thïn tënë Pïter, “Ee yic, yin ë raanden, rin yin ee raan Galilia.”

⁷¹Go Pïter rot kuëëŋ, “Nhialic abã nõk tẽ cii yen yic luel. Yen akuc raan jieem wek ë rienke.”

⁷²Nyin yic, tëwën ye dhiën ajith yic rou bëëk piny, ke Pïter tak këwäär cì Jethu lëk ye, “Tueŋ ke thɔn ajith kɛc kiu kënë ye kek rou, ke yin abã jai arak diäk.” Ku wel yenhom wei kɔc yiic ke cì guöp yãr ku dhiëu.

Tëwën ye dhiën ajith yic rou, ke Pïter tak këwäär cì Jethu lëk ye (14:72)

Kɔc Itharel aaci Jethu gaany tënë Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

15 Nayɔn nhiäk rial yic, ke kɔcdit kãk Nhialic, ku kɔcdit baai ku kɔc piöoc lööŋ mët tẽ bik luöi Jethu. Gokë rek ku kuëethkë tënë bëny Pilato.

²⁻³Kɔc luk aake cī Jethu gaany lɔn cī yen käreɕ apeɪ looi. Go Pilato thiëɕ, “Ye yīn bënyɔknhom kɔc Itharel?” Go Jethu bëër, “Ee yen, cīt tē ca luël ye.” ⁴Go Pilato ben thiëɕ, “Cīi kajuëc cī yī gaanykä ye bëër, piɲ kakkith yeke kuëen yīguöp.”

⁵Go Jethu biet ku cīi wët Pilato bëër. Go Pilato gäi.

Jethu acī tēm thou

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶Ruöñn ëbën, aköl Yan Ayum cīn yic luɔu, bënyɔknhom ë raan tök kam kɔc cī mac lony, tē wïc kɔc baai ye bī lony. ⁷Ke mony cɔl Barabath ë mac, kek kɔc cī kɔc nök ke thär kek kɔc mac baai. ⁸Go kɔc juëc apeɪ la tēnē Pilato, ku thiëckē bī ke luïi kē ye looi aköl yai. ⁹Go Pilato ke thiëɕ, “Wiëckē ba Jethu bënyɔknhom Itharel, lony tēnē we?” ¹⁰Ee ɲic lɔn yen tiëel ku män mæen kɔc luk Jethu, yen aabī kek Jethu tēnē ye.

¹¹Ku kɔc ater Jethu aake ye kɔc kuööt thook, bik lëk Pilato bī ya Barabath yen lony. ¹²Go Pilato ke thiëɕ, “Yeɲö ba looi tēnē raan yakē cɔl ke bënyɔknhom kɔc Itharel?”

¹³Gokē rek yic röldit, “Apiëët tim cī rīiu kōu.”

¹⁴Go Pilato ke ben thiëɕ, “Yeɲö? Ye awäc ɲö cī looi?” Gokē ben rek yic röldit apeɪ, “Apiëët tim cī rīiu kōu.”

¹⁵Go Pilato Barabath lony rin wïc yen kɔc bik puöth miet. Ku wën cī yen apuruuk yöök bik that ku ɲakkē nhom ë kuöoth, ke gëm ke bik la piäät tim cī rīiu kōu.

*Wën cī yen
apuruuk yöök bik
that ku ɲakkē
nhom kuöoth
(15:15)*

Apuruuk aaci Jethu bui

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

¹⁶Go apuruuk Jethu kuaath ayeer pan bëny. Ku cɔlkë apuruukken kɔk bik rɔt mät ke. ¹⁷Ku rukkë alanh mathiän Jethu kɔu. Ku jɔlkë kër la kuɔɔth riic yiic ku ŋek kek yenhom. ¹⁸Ku jɔlkë aa cɔɔl, ku muɔthkë ku buikë, “Mädho bënyŋaknhom Itharel.” ¹⁹Ku yuupkë nhom wai, ku ŋuutkë guɔp, ku gutkë kenhiɔl piny bik nyuɔɔth ciët leckë. ²⁰Wën cï kek ye jal bui, ke ke bëi alanh mathiän awën bei, ku dhukkë aläthke yekɔu, ku kuathkë bik la piäät tim cï rïiu kɔu.

Jethu aci piäät tim cï rïiu kɔu

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹Tëwën cï tim cï rïiu Jethu göök këtkët, ke mony cɔl Thaimon, raan pan Thirene, wun Alekdhändër ku Ruputh, ë bö baai ke kuany dhël yic ke la geeu. Go apuruuk dɔm riel bë tim cï rïiu ket. ²²Ku yeetkë tē cɔl Golgotha, ku wëtde yic, gɔn la ŋeŋ-ŋeŋ cït apen nhom raan. ²³Ku gëmkë Jethu muɔn abiëc cï liäap wäl kec cɔl mir bë dek, go kuec ye. ²⁴Gokë jäl piäät tim cï rïiu kɔu. Ku cuetkë gek bik alëth Jethu tek kamken. ²⁵Ee ye tē cït lunyluny yök yen ë piëët kek ye tim cï rïiu kɔu. ²⁶Ku jɔlkë awuɔc yekë tak ke cï Jethu looi, göt nhial tim cï rïiu kɔu ëlä, “BËNYŊAKNHOM ITHAREL.” ²⁷Ku piëëtkë cuër karou kek Jethu tiim cï rïiu kɔɔth aya, raan tɔk lɔŋ cuëc ku raan tɔk lɔŋ cam.^d

²⁹Ku jɔl kɔc ke ye tēk tëwën Jethu aa cuiit ku latkë ku luelkë, “Cie yin wäär ye luel lɔn bë yin luaf Nhialic thuɔr piny ku buth nin kadiäk. ³⁰Na ye këya, yeŋö cïi yin rot kony ku bär piny tim cï rïiu kɔu!”

³¹Këya, ee ye kɔcken ater bui ku luelkë kamken. “Ee kɔc kɔk kony ku cïi rot kony. ³²Raan cï lɔc ku dɔc cï Nhialic nhiaar ku yik riel, cï rot looi bë ya bënyda, jɔl bën piny tim cï rïiu kɔu ëmën, buk jäl tɔŋ ku gamku!” Ku aci kɔc awën cï piäät tiim kɔɔth cimënde aa bui ku lëëtkë aya.

Jethu aci thou ayic

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³Nawën aköl ciel yic ke muɔth loi rot yet tään aköl pan awën, ³⁴Nawën tään aköl, ke Jethu cɔt röl dit, “Eloi, Eloi, lama thabakthani?” Ku wëtde yic, “Nhialicdië, Nhialicdië, yeŋö pël yin ya wei?”

³⁵Nawën piŋ kɔc kɔk ke käac thïn, ke luelkë, “Pieŋkë acɔl Elija.” ³⁶Go raan tɔk kat ku lut alath muɔn wac yic. Ku tēëu wai thok ku yɔɔk

^{15:21} Rom 16:13 ^{15:24} Wk 22:18 ^d ^{15:27} Athör kɔk theer wël Nhialic aa 15:28 mat thïn ëlä, “Yeen aci nök cimën kɔc käreɔc looi.” Aci yenhom tieŋ. ^{15:29} Wk 22:7; 109:25; Mk 14:58; Jn 2:19 ^{15:34} Wk 22:1 ^{15:36} Wk 69:21

Jethu thok, ku lueel, “Titku buk tiŋ lɔn bi Elija bɛn bi bɛn bɛɛi bei tim ci riɪu kɔu!”

³⁷Ku jɔl Jethu keŋ apei, ku thou.

³⁸Ku kaam wɛn ka alanh ye gɛɛŋ, bi luanɔ Nhialic tek yic alɔŋthɪn rɛet yic ɛ rou, jɔk nhial yeet piny. ³⁹Go bɛny apuruuk tɔ thɪn lueel wɛn tiŋ yen tɛ ci Jethu thou thɪn, “Mony kɛnɛ ɛ ye Manh Nhialic alanden!”

⁴⁰⁻⁴¹Diäär aake tɔ thɪn, ku keek aake daai tɛmec. Wäär rɛer Jethu Galilia, ee ye diäärkä buɔɔth bik mieth aa looi tɛnɛ ye. Ku diäär juɛc kɔk ke cath kek ye, wäär le yen Jeruthalem aake tɔ thɪn aya. Kam ɛ diäärkä Maria Magdalena, ku Thalome, ku Maria man Jemith thii kek Jothep aake tɔ thɪn.

Jethu aci thiök

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴²⁻⁴³Wɛn col piny, bi aköl ciɪ kɔc Itharel ye luui guɔ bɛn, ke Jothep raan gen Arimatheo bɔ. Ku ɛ ye raan kɔcdit luŋ Itharel, ku yeen aya ɛci Wɛt Puɔth Yam gam. Nawɛn le tiŋ lɔn ci Jethu thou, ke riil yenyin ku ler tɛnɛ Pilato, ku thiëc guɔp Jethu bi la thiök. ⁴⁴Go Pilato gäi lɔn nadɛ ke Jethu ci guɔ thou. Ku cɔl bɛny apuruuk ku thiëc lɔn ci Jethu guɔ thou ayic. ⁴⁵Nawɛn piŋ tɛnɛ bɛny apuruuk lɔn ci Jethu thou, go guäpde puɔl bi Jothep nyaai. ⁴⁶Go Jothep kɔc tooc bik alanh yer la ɔɔc, ku biɪ guɔp Jethu piny tim kɔu, ku der alanh awɛn. Ku tɛɛu raŋ ci wec kuur yic. Ku lɔɔr alel dittet raŋ thok. ⁴⁷Maria Magdalena ku Maria man Jothep aake daai, ku tiŋkɛ tɛ ci ye thiök thɪn.

Jethu aci rot jɔt raŋ yic

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

16 Nayɔn thɛɛi aköl ciɪ kɔc Itharel ye luui, ke Maria Magdalena ku Thalome ku Maria man Jemith la miök ŋir ɔɔc bi kek guɔp Jethu la tɔc.

²Nayɔn nhiäk rial, aköl Nhialic, abɔ aköl nyin ke la raŋ nhom. ³Wɛn ŋoot kek dhɛl yic, aake röt thiëc, “Yeŋa ba aleldit tɔ raŋ thok la laar wei?” ⁴Nawɛn jɔtkɛ kenyin ke tiŋ alɛl ke ci laar wei. ⁵Gokɛ la raŋ yic, ku tiŋkɛ riɛnythii ɛ kɔŋ cuɛc ke rɛer ke ceŋ alanh yer. Gokɛ gäi apei.

⁶Go lueel, “Duökkɛ gɛi, aŋiɛc wek awic Jethu raan gen Nadharet wäär ci piäat tim ci riɪu kɔu. Aliu ɛ tɛn, aci rot jɔt. Tiɛŋkɛ tɛwäär ci kek ye tääu thɪn. ⁷Lakkɛ ku lɛkkɛ kɔcken ye buɔɔth ku Piter, lɔn yen Jethu aci la Galilia. Abäk la yök thɪn cimɛn wäär ci yen ye lɛk we.”

⁸Gokë la ayeer raŋ yic ku ketkë, ke leth, ke cī gāi. Acīn raan cīk lëk wët kënë dhël yic, rin cī kek riöc.

Jethu aci rot nyuöth Maria Magdalena

(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)

⁹Wën cī Jethu rot jät ë raŋ yic ʋon nhiäk rial aköl Nhialic, ke kəŋ rot nyuöth Maria Magdalena wäär cī yen jakrec kadhorou cuɔp wei yeguɔp. ¹⁰Go la ku lëk atuuc Jethu ke rëer thuɔɔu yic ke dhiau, lön cī Jethu rot jät. ¹¹Nawën piŋkë tënë ye lön cī Jethu ben pīr, ku aci tiŋ, gokë cīi gam.

Jethu aci rot nyuöth kacken ye buɔth karou

(Lk 24:13-35)

¹²Nawën ke Jethu nyuth rot atuöccke karou ke cī rot waan, tēwën kueny kek baai yic. Ku cīk ŋic lön ye yen Jethu. ¹³Gokë dhuk Jeruthalem nyin yic bīk kacken la lëk, ku akëc kacken gam.

Jethu aci rot nyuöth kacken ye buɔth thiäär ku tök

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)

¹⁴Nawën ke Jethu jəl rot nyuɔth tënë atuöccke kathiäär ku tök ke ke mīth. Ku nyieeny ke rin këc kek gam, ku rin cī kek nhīim riel bīk wët kɔc cī ye tiŋ ke cī pīr, cīi gam. ¹⁵Nayon aköl dët ke lëk ke, “Lak pinynhom ku lëkkë kɔc ëbën Wët Puoth Yam Nhialic. ¹⁶Raan bī gam ku yök lökwëi, abī pīr akölrīëc ëbën, ku raan bī jai aciī bī kony. ¹⁷Kɔc cī gam abī yiëk riel kënë, aabī jakrec aa cuɔp wei ë rienkië, ku aabī jam thok kök. ¹⁸Aabī kecin aa tääu kɔc tuany nhīim, ku aabī pial. Na cɔkkë käpieny kuany, ku dekkë kāk ë kɔc luaan, kacīn kë näk ke thīn.”

Jethu aci yäth pan Nhialic

(Lk 24:50-53; Lk 1:9-11)

¹⁹Nawën cī Jethu nin nök ke ke, ke yëth pan Nhialic ku nyuuc kön cuëc ë Nhialic. ²⁰Ku jəl atuuc Jethu thiëi pinynhom ke ke lëk kɔc. Ku jəl kākken jāŋ göi yekë ke looi kenhīim aa tieeŋ, rin tō riel ë Nhialic ke ke.]^e

16:15 Luoī 1:8 **16:19** 1:9-11

^e **16:9-20** Athör theer juëc la cök ku kɔc theer ŋic ke Marko 16:9-20 akëc mat thīn.